

T.C
GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI
Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

Sayı : 96968930/251.04
Konu : Alacakların sermaye artırımında
kullanılması.

..... MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi: 05.06.2014 tarihli ve 50035491.431.04.00000769318 sayılı yazı

İlgi yazınızda, motorlu taşıyıcılar kooperatifi ortaklarının kooperatif tüzel kişiliğinden alacaklarını kooperatifin sermaye artırımında kullanıp kullanamayacakları hususunda bilgi talep edilmektedir.

1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 1 inci maddesinde; kooperatiflerin, değişir ortaklı ve değişir sermayeli ortaklıklar olduğu, 19’uncu maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında; kooperatife giren her şahıstan en az bir ortaklık payının alınması gerektiği, anasözleşmeyle en yüksek had tespit edilerek bir ortak tarafından bu had dahilinde birden fazla pay alınmasına cevaz verilebileceği, ayrıca kooperatife giren ortakların en çok 5000 pay taahhüt edebileceği hükme bağlanmış olup, 23.07.2009 tarihli 27297 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 14.07.2009 tarihli 2009/15233 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca; 1163 sayılı Kanun kapsamında kurulan kooperatiflerde, bir ortaklık payının değeri 100 (yüz) TL’ye yükseltilmiştir.

Kanunun yukarıdaki maddesinde yer alan “*ortaklık payı*” ile ifade edilmek istenen “*sermaye payı*”dır. Bu kapsamda, kooperatifteki ortaklık paylarının tamamı kooperatifin bilançosunda sermayesini oluşturmakta olup, kooperatiflerde ortak sayısının değişmesine paralel olarak, ortakların taahhüt ettikleri ve ödedikleri sermaye miktarı da, dolayısıyla kooperatifin sermayesi de değişmekte, kooperatiflerdeki toplam sermaye miktarının artırılması da; ya yeni bir ortaklık kaydı ya da ortakların ortaklık paylarının artırımı ile mümkün bulunmaktadır.

Bu bağlamda, anasözleşme değişikliğiyle ortakların taahhüt ettikleri ortaklık pay miktarının artırılması ve bunun genel kurulca onaylanması suretiyle ortaklar ile kooperatif tüzel kişiliği arasında mahsuplaşma yapılması ve kooperatif sermayesinin artırılması imkan dahilindedir.

Anasözleşme tadilatı yapılmadan alacakları karşılığında ortaklık paylarını artırmak isteyen ortakların ortaklık paylarının artırılması suretiyle mahsuplaşmaya gidilmesi ve bu sayede kooperatif sermayesinin artırılması da imkan dahilindedir.

Öte yandan, ilgi yazınız eki Ticaret Sicili Müdürlüğününtarihli ve sayılı yazısında özetle; S.S.Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifinin 06.05.2014 tarihli genel kurul toplantı tutanağında ve tadil tasarısında kooperatif anasözleşmesinin 7 ve 8 inci maddelerinin tadil edilerek sermayesinin artırılan kısmının “önceki yıllarda ortaklardan alınan borç tutarının sermayeye aktarılması” ile karşılandığının tespit edildiğinden bahisle,

kooperatifin bilançosunda kayıtlı bulunan iç kaynaklarının sermayeye eklemesi sureti ile sermaye artırılıp artırılamayacağı konusunda Müdürlüklerince tereddüte düşüldüğü belirtilmektedir.

İlgi yazı ve eki belgelerin incelenmesinden, söz konusu kooperatifin 14.05.2014 tarihinde gerçekleştirdiği genel kurul toplantısında, gündemin 9 uncu maddesiyle asgari sermayenin 150,500,00 TL'ye, bir ortaklık payının değerinin de 21.500,00.-TL'ye yükseltildiği, ancak gündem maddesinin kabul edilip edilmediğine dair bir ifadenin yer almadığı ve söz konusu tadil tasarısının Divan heyeti ile birlikte Bakanlık Temsilcisince imzalandığı ve Müdürlüğünce mühürlendiği,Valiliğinin (..... Müdürlüğü) tarihli ve sayılı yazısından da; tarih ve sayılı oluru ile anasözleşme değişikliğine izin verildiği anlaşılmaktadır.

Bu bağlamda, ortakların taahhüt ettikleri ortaklık payı adedinin artırılması suretiyle sermayelerinin artırımı yoluna giden kooperatiflerde, yönetim kurulunca gerekçeli olarak alınacak yönetim kurulu kararının notere tasdik ettirilmesi ve Genel Müdürlüğümüzce Valiliklere (Ticaret İl Müdürlüğü) verilen yetki gereği Ticaret İl Müdürlüklerimizden izin alınması ve akabinde madde tadilatının genel kurulca kabul edilmesi zorunludur.

Bu çerçevede, bir ortaklık payının değerinin 1,00 (bir) TL olması hasebiyle asgari sermayesi 7,00 (yedi) TL olan (1x7=7) söz konusu kooperatifin yukarıda zikredilen Bakanlar Kurulu Kararı gereği ortaklarının 1,00 (bir) TL olan ortaklık pay bedellerinin 100,00 (yüz) TL'ye yükseltilmesi gerekeceğinden 150.500,00 TL'ye yükseltmeye çalıştığı asgari sermaye için ortakların taahhüt etmek zorunda oldukları pay miktarının 215 adet olması gerekmektedir. Yani, 7 ortaktan müteşekkil anılan kooperatifin her ortağının 215 adet pay taahhüt ederek toplam sermaye miktarını 21.500,00 TL'ye çıkarmak suretiyle kooperatifin asgari sermayesinin 150.500,00 TL'ye (100x215=21.500x7=150.500,00 TL) yükseltilmesi imkan dahilindedir.

Bu itibarla, Kooperatifler Kanununun 19 uncu maddesinin 2 nci fıkrasındaki; “Bir ortaklık payının değeri 100 liradır. Kooperatife giren ortaklar en çok 5000 pay taahhüt edebilirler...” hükmü gereği, kooperatif ortaklarının kooperatif tüzel kişiliğinden alacaklarını, bir ortaklık payının değerini 21.500,00.-TL'ya artırarak mahsuplaşmak suretiyle anasözleşme değişikliğine gitmeleri ve bu işlemin’nce onaylanması hukuka aykırı olduğundan söz konusu tescil işleminin yapılmaması gerekmektedir.

Bilgi ve gereğini arz ederim.

.....

Bakan a.
Genel Müdür V.

T.C.

SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI

Teşkilatlandırma Genel Müdürlüğü

Sayı : B 14 0 TGM 0 10 00 02-

Konu : Aynı faaliyet dönemine ait iki ayrı
denetim kurulu raporu hazırlanması.

..... VALİLİĞİNE

(Sanayi ve Ticaret İl Müdürlüğü)

İlgi: 30.01.2009 tarihli ve 998 sayılı yazınız.

İlgi yazınızda, S.S. Kooperatifi eski denetim kurulu üyeleri tarafından Müdürlüğünüze verilen dilekçede, anılan kooperatifin 11.05.2008 tarihinde yapılan genel kurul toplantısında ibra edilerek görev süreleri tamamlanan denetim kurulu üyelerinden (01.01.2008-31.05.2008) dönemine ait denetim kurulu raporu düzenlenmesinin istenildiği ifade edilmekte ve Bakanlığımızca hazırlanan 11.06.2008 tarihli Tebliğ doğrultusunda; aynı faaliyet dönemine ilişkin genel kurulda iki ayrı Denetim Kurulu Raporunun düzenlenip düzenlenemeyeceği ile iki ayrı dönemin ibralarının yapılması esnasında bir dönemin ibra edilmemesi sonucunda meydana gelecek sonuçlar ile yapılması gereken işlemler hususunda bilgi talep edilmektedir.

1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 66 ve 67. maddeleri ile S.S. Kooperatifi Örnek Anasözleşmesinin 54 ve 55. maddelerinde denetim kurulu üyelerinin görev, yetki ve sorumlulukları belirtilmiştir.

Kooperatifler Kanunun 24. maddesinde; “Yönetim Kurulunun gelir gider farklarının dağıtım şekli hakkındaki tekliflerini ihtiva eden yıllık çalışma raporu ile bilanço ve denetçilerin 66 ncı madde hükümlerine uygun olarak tanzim edecekleri rapor genel kurulun yıllık toplantısından en az 15 gün öncesinden itibaren bir yıl süre ile Kooperatif merkezinde ve varsa şubelerinde ortakların tetkikine amade tutulur.” denilmektedir.

Diğer taraftan, denetçiler, Kooperatifler Kanununun 67/1. maddesi çerçevesinde, her yıl yazılı bir raporla beraber tekliflerini genel kurula sunmakla mükellef olup, bu raporun iki olağan genel kurul toplantısı arasındaki sürede denetim kurulu üyelerinin kanun ve anasözleşmeyle yüklendikleri görevlerini yansıtmaları gerekmektedir.

İlgi yazınızda anılan kooperatifin eski denetim kurulu üyelerinin 11.05.2008 tarihinde yapılan genel kurul toplantısında ibra edilerek görev sürelerini tamamladıkları ve yerlerine yeni denetçilerin seçildiği

anlaşılmakla birlikte, bu kişilerin Kanun ve anasözleşme ile yüklendikleri denetim görevlerini 01.01.2008 ile 11.05.2008 tarihleri arasında yapıp yapmadıkları ve bu tarihler arasında da görevlerini yapmaları halinde bunu Denetim Kurulu Raporuna yansıtıp yansıtmadıkları anlaşılamamıştır.

Öte yandan, örnek anasözleşmenin “Bilançonun Tasdiki ve İbra” başlıklı 36. maddesinde “Bilançonun tasdikine dair olan genel kurul kararı yönetim kurulu ile denetim kurulunun ibrasını da kapsar. Ancak, bilançoda bazı hususlar gösterilmemiş veya bilanço yanlış olarak düzenlenmiş ise bilançonun tasdiki ile bu organlar ibra edilmiş olmazlar.

Denetim raporunun okunmasından önce bilanço ile hesapların kabulü hakkında verilen kararlar geçerli değildir.” denilmektedir

Buna göre, iki ayrı Denetim Kurulu Faaliyet Raporunun düzenlenmesi ve ayrı ayrı genel kurula sunulması gerektiğinden bahisle her iki raporun ibrasıyla ilgili olarak da örnek anasözleşmenin 55. maddesi hükmü doğrultusunda değerlendirme yapılması uygun olacaktır.

Ayrıca, eski denetim kurulu üyelerinin 01.01.2008-11.05.2008 tarihleri arasındaki görevlerini yerine getirmemeleri halinde, kooperatife ait bilgi ve belgelerin, Kooperatifler Kanununun 67/1. maddesi kapsamında eski denetçilere verilmesi mümkün bulunmamakta, bu döneme ilişkin denetim faaliyetinin görevde bulunan denetçiler tarafından yapılması gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

.....

Bakan a.

Genel Müdür Yardımcısı

T.C.
SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI
Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

Sayı : 96968930-045
Konu : Hesaplaşma.

S.STAŞIYICILAR KOOPERATİFİNE

.....

İlgi : 06.08.2015 tarihli ve 024 sayılı yazı.

İlgi yazınızda özetle, ayrılan ortağın kooperatifin menkul, gayrimenkul ve iştiraklerinin değerlendirilmesi sonucu ortaya çıkacak olan değer artışlarının da dikkate alınarak, kendisine ödeme yapılması talebinde bulunduğu belirtilmekte ve ortaklıktan ayrılan kişiye ne şekilde bir ödeme yapılması/yapılmaması gerektiği konusunda bilgi talep edilmektedir.

1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 17 nci maddesindeki; “Kooperatiften çıkan ya da çıkarılan ortakların kendilerinin yahut mirasçılarının kooperatif varlığı üzerinde hakları olup olmadığı ve bu hakların nelerden ibaret bulunduğu anasözleşmede gösterilir...” hükmü kapsamında anasözleşmelerinde yer alacak açık bir düzenlemeyle sona erme, tasfiye ve iflas gibi hallerde doğacak masraflar da dikkate alınarak kooperatifçe, ortaklık ilişkisi kesilen kişilerle yapılacak hesaplaşmada öz kaynaklarda (varlıklarda) izlenen değer artışlarından bu kişilere bir pay verilmesi mümkün bulunmaktadır.

Ancak, kişilerin bir araya gelerek belirli ekonomik menfaatlerini, özellikle meslek ve geçimlerine ait ihtiyaçlarını işgücü ve parasal katkılarıyla karşılıklı yardım, dayanışma ve kefalet suretiyle sağlayıp korumak amacıyla kurdukları kooperatiflerde; bu amacın korunabilmesi ve tüzel kişiliğin faaliyetlerine devam edebilmesi için Bakanlığımızca hazırlanan tip anasözleşmelerdeki Kanunun 17 nci maddesi kapsamında yapılan düzenlemelerde, ortaklık ilişkisi sonlanan kişilere kooperatif varlıkları üzerinden pay verilmesine (kooperatifin menkul, gayrimenkul ve iştirakleri gibi varlıklarının değerlendirilmesi sonucu ortaya çıkacak olan değer artışlarının dikkate alındığı) yönelik bir düzenleme yer almadığından, ortaklık ilişkisi sonlanan kişilere kooperatif varlıkları üzerinden pay verilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Konu ile ilgili Yargıtay 11.Dairesinin 20.02.2004, E.2003/6519, K.2004/1530 sayılı kararında özetle; “Davalı kooperatif anasözleşmesine göre, kooperatif üyelerinin gelir gider farkı dışında kooperatif varlığı üzerinde hakkı bulunmayan üyelerin çıkma payının tüm kooperatif malvarlığı, aktif ve pasifi göz önüne alınarak, adeta tasfiye payı niteliğinde bir hesaplama biçimiyle belirlenmesi yerinde değildir.” denilmektedir.

Öte yandan, Kanunun 17 nci maddesi gereği, kişilerin kooperatifle ortaklık ilişkisinin sonlanması durumunda sermaye ve mevduatlarından kısmen veya tamamen yoksun bırakılması mümkün bulunmadığından, kişinin ortak olarak kooperatife ödediği sermaye, mevduat, ek ödeme, sonradan ortak olanlardan genel kurul kararıyla alınan giriş aidatı ile diğer ortakların o güne kadar ödediği tutar arasındaki fark, ödenen veya tahakkuk eden gecikme faizleri veya gecikme cezaları, bağışlar gibi ödemelerden **sermaye ve mevduat** kapsamına girenleri alabilecekleri açıktır.

Bu kapsamda, ortakların kooperatife yaptıkları bağışların, ödedikleri gecikme faizlerinin ve ek ödemelerin iadesi mümkün bulunmamakta olup, bağış ve gecikme faizlerinin kooperatifin geliri olması, ek ödemenin ise zararın kapatılmasında kullanılması sebebiyle oluşan kar veya zararın ayrılan ortağa yapılacak ödemede dikkate alınacak olmasından ötürü bunların ayrılan ortağa yapılacak ödemelerde hesaplınmaması gerekmektedir.

Diğer taraftan, tahakkuk eden ve ortakça henüz ödenmemiş olan ek ödeme ve gecikme faizlerinin de ayrılan ortağın alacağından indirilmesi gerekmektedir.

Yine, Kanunun 17 nci maddesi kapsamında, ayrılan ortaklara varlıklar üzerinden pay verilmesine ilişkin anasözleşmede hüküm bulursa bile yedek akçelerin bu kapsam içinde değerlendirilmesi mümkün bulunmadığından, hesaplaşmada yedek akçelerden ortağa düşen tutarın iadesi mümkün değildir.

Ayrıca, Kanunun 41 inci maddesi kapsamında Bakanlığımızca hazırlanan örnek anasözleşmelerde, ortak dışı işlemlerden elde edilen gelir-gider farkından ayrılan fon birikimlerinin kooperatifin gelişmesine yarayacak işlemlerde kullanılmasına özgülendiğinden, fon kapsamında, ayrılan ortağa bir pay verilmesi de mümkün bulunmamaktadır.

Ayrılan ortağın ayrıldığı yıl bilançosunda geçmiş ve cari yıl olumsuz farkları varsa ve bunlar yedek akçeyle kapatılamıyorsa, olumsuz farkın ortak başına düşen tutarı, ayrılan ortağın alacağından indirilerek kendisine verilmelidir.

Ezcümle, kooperatiflerin ortaklık ilişkisi sona erenlerle yapacakları hesaplaşmada Kanunun 17 nci maddesi kapsamında anasözleşmelerindeki düzenlemelere göre (bilançoya göre) işlem yapmaları gerekmekte olup, yapılacak işlemlerde yukarıda belirtilen hususları göz önünde bulundurmaları gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

.....
Bakan a.
Genel Müdür

T.C.
SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI
Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

Sayı : 96968930-251.04
Konu : Azilden sonra yöneticilerin
vekaleten oy kullanması.

Sayın
.....

İlgi : 17.04.2016 tarihli ve 461892 başvuru sayılı dilekçe.

İlgi dilekçenizde, anasözleşmedeki hükme binaen vekaleten oy kullanamayan yönetim kurulu üyelerinin azledilmesi durumunda organ seçimlerinde ve azilden sonraki diğer gündem maddelerinde vekaleten oy kullanıp kullanamayacakları hususunda bilgi talep edilmektedir.

1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 49 uncu maddesinde "Anasözleşmede açıklama bulunduğu takdirde, bir ortak yazı ile izin vermek suretiyle Genel Kurul toplantısında oyunu ancak başka bir ortağa kullanabilir. Bir ortak Genel Kurulda birden fazla ortağı temsil edemez" hükmü; konuyla ilgili Bakanlığımızca hazırlanan örnek anasözleşmelerin "Oy hakkı ve temsil" başlıklı ilgili maddesinde ise; "Toplantı tarihinden üç ay evvel ortak olmayanlar hariç her ortak genel kurula katılma hakkına sahiptir. Her ortak yalnız bir oya sahip olup yazı ile izin verilmek suretiyle

bir ortak diğ er bir ortağı, oyunu kullanmak üzere temsilci tayin edebilir.” h  k  m   yer almakta olup, anasözleşmelerinde bu yönde hüküm bulunan kooperatiflerde bir ortağın yazı ile izin vermek suretiyle oyunu bir başka kooperatif ortağına veya hut e   ya da birinci derecede kan ve kayın hısmılarına kullandırması mümkün bulunmaktadır.

Öte yandan, “Kooperatif ve   st Kuruluşları Genel Kurullarında Bulundurulacak Ticaret Bakanlığı Temsilcisinin Nitelik ve Görevleri Hakkında Tüzük”   n “Genel kurul toplantısından önceki görevler” başlıklı 5 inci maddesinin 1 inci fıkrasının (b) bendinde; “Toplantıya katılmaya hak kazanmış olan ortakları gösteren listenin, Türk Ticaret Kanununun 376 ncı maddesine uygun şekilde düzenlenip d  zenlenmediğı, listenin **ortaklar veya ortak temsilcileri tarafından imzalanıp imzalanmadığı, hazır olanların g  rebileceğı bir yere asılıp asılmadığı,**” h  k  m     ng  r  lm     olup, Tüzük kapsamında hazırlanan Kooperatif ve   st Kuruluşları Genel Kurul Toplantıları ile Bakanlık Temsilcileri Hakkındaki 2013/3 sayılı Genelgemizin 12 nci maddesi gereğı toplantıya katılan Bakanlık Temsilcisinin **toplantıya asaleten ve vekaleten katılanların sayısının rakamla ve yazıyla tutanağına geçirilmesini,** 13 üncü maddesi gereğı de ortaklar listesinin Türk Ticaret Kanunu ve anasözleşme hükümlerine uygun şekilde düzenlenip düzenlenmediğini, ortaklar ve temsilciler tarafından imzalanıp imzalanmadığını incelemesi ve **bilahare listeyi imzalaması ve bu listenin ortaklar tarafından görülebilecek bir yere asılmasını sağılaması** ve 33   nc   maddesi gereğı de, tutanağın giriş bölümünün, her bir gündem maddesine ilişkin genel kurul kararının, tutanağın bitiş bölümünün, sırasıyla genel kurulca g  r    l  p belirlendikçe, genel kurul başkanınca katiplere yüksek sesle okutularak yazdırılması, biri yazdırılıp bitirilmedik  e sonraki bölüm ya da gündem maddesinin g  r    lmesine geçilmemesi gerekmektedir.

Diğ er taraftan, ortak kendisini temsil ettirerek temsil yetkisini verdiğı ki     eliyle genel kurulda yapılan görüşmelere katılma, düşüncelerini açıklama, soru sorma, önerge verme, yönetim ve denetim kurullarının ibrası ve diğ er konularda istediğı yönde oyunu kullanma; yönetim ve denetim kurulu   yeliğıne, divan başkanlığına veya   yeliğıne, oluşturulacaksa hesap tetkik komisyonu   yeliğıne seçilme ve bunları seçme gibi genel kurul toplantılarındaki ortaklık sıfatıyla kazandığı haklarını kullanmaktadır.

Bu kapsamda, hakkı kısıtlayan (ortağın temsil hakkı) sebeplerin ortadan kalkması (yönetim kurulu üyeliğinden azledilmesi) durumunda hakkın kullanılmasının gerektiğı hukukumuzun temel ilkelerinden birisi olup, yönetim kurulu üyeliğinden azledilen ortağın temsilci olarak temsil ettiğı ortak adına azilden sonraki alınacak kararlarda oy ve diğ er haklarını kullanmasının gerektiğı sonucuna varılmaktadır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

.....

Bakan a.
Genel Müdür

T.C.
SANAY   VE T  CARET BAKANLIğı
Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

Sayı : 96968930-251.04

Konu : Kooperatif adına makbuz
bastırılarak bağış toplanması.

..... VALİLİĞİNE
(Ticaret İl Müdürlüğü)

İlgi : 04.11.2016 tarihli ve 69969579-251.04/00019940347 sayılı yazınız.

İlgi yazınız eki S.S.Kültür İşletme kooperatifinin dilekçesinde özetle; kooperatif adına makbuz bastırarak bağış toplanmasının Kanun ve anasözleşme hükümlerine uygun olup olmadığı hususunda bilgi talep edilmektedir

1163 sayılı Kooperatifler Kanunu ve örnek anasözleşmelerde, kooperatiflerin makbuz bastırarak bağış toplayacaklarına ilişkin bir hüküm bulunmamaktadır.

Bağış ve yardım toplanmasına ilişkin usul ve esaslar 2860 sayılı Yardım Toplama Kanununda düzenlenmiş olup, bahse konu Kanun hükümlerinin (3, 4, 6 ve 7 nci madde) incelenmesinden de anlaşılabacağı üzere kooperatiflerin makbuz karşılığı bağış toplamaları mümkün bulunmamaktadır.

Ayrıca, Bakanlığımızca 1163 sayılı Kooperatifler Kanununa tabi kooperatif ve üst kuruluşlarının kuruluş, işleyiş ve denetimlerine ilişkin işlemler yürütülmekte olup, 2860 sayılı Yardım Toplama Kanunu kapsamında bilgi istenilen hususlar hakkında İçişleri ve Maliye Bakanlığına başvurulması imkan dahilindedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

.....
Bakan a.
Daire Başkanı

T.C.
SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI
Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

Sayı : 96968930/251.04

Konu : Yönetim kurulu karar defterine
kayıtların usul ve esasları.

Sayın
.....

İlgi: 11.05.2015 tarihli ve 0 sayılı yazı

İlgi dilekçenizde, 2011 ve öncesi yıllarda alınan kararların yönetim kurulu karar defterine bilgisayar veyahut daktilo ya da elle yazılarak yapıştırılmasının mevzuata uygun olup olmadığı hususunda bilgi talep edilmektedir.

28.11.1973 tarih ve 14726 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Kooperatifler, Kooperatif Birlikleri, Kooperatif Merkez Birlikleri ve Türkiye Milli Kooperatifler Birliği Muhasebe Yönetmeliği"nin "II.Yönetim kurulu karar defteri" başlıklı 10 uncu maddesinde; "Yönetim kurulu karar defteri yönetim kurulu tarafından alınan kararların kaydına mahsustur.

Ciltli ve müteselsil sıra numaralıdır.

Yönetim kurulu tarafından alınan kararların, deftere yazılması ve altının toplantıda hazır bulunan üyeler tarafından toplantı sırasında imzalanması mecburidir.

Verilen karara aykırı oy kullanan veya çekimser kalan üyeler sorumluluktan kurtulabilmek için karar altına aykırı oy kullanma ve çekimserlik sebeplerini belirterek kararı imzalarlar ve bu durumu denetçilere bildirirler.

Karar metninde; toplantı günü, karar numarası, toplantıda hazır bulunan üyelerin ad ve soyadları, beyan edilen oy ve müzakerelerin tam bir surette bilinmesi için gerekli diğer hususlar bulunur.

Her karar için, ait olduğu iş yılında birden başlamak ve iş yılı sonunda hitam bulmak üzere numara verilir." denilmektedir.

Yönetmeliğin, Üçüncü Bölümünün "Kayıt nizamı" başlıklı 5 inci maddesinde ise; "Bu Yönetmeliğin 2 nci maddesinde sayılan kooperatif kuruluşları tutacakları defter ve kayıtların:

a. Türkçe olarak tutulması, (V.U.K. mad. 215)

b. Mürekkeple veya makina ile yazması, (V.U.K. mad.216) gerekir.

Bilumum defterlerde hesaplar kapatılıncaya kadar toplamlar geçici olarak kurşun kalemle yapılabilir. Bunlar mizan çıkarılarak mutabakat sağlandıktan sonra mürekkeplenir ve müteakip aya kurşun kalem ile yazılmış yazı veya yekûn bırakılmaz. (V.U.K. mad. 216)

Yevmiye defteri maddelerinde yapılan yanlışlar ancak muhasebe kaidelerine göre düzeltilebilir. Diğer bilumum defter ve kayıtlara rakam ve yazılar yanlış yazıldığı takdirde, düzeltmeler ancak yanlış rakam ve yazı okunacak şekilde çizilmek, üste veya yan tarafına veyahut ilgili bulunduğu hesaba doğrusu yazılmak suretiyle yapılabilir.

Defterlere geçirilen bir kaydı kazımak, çizmek veya silmek suretiyle okunamaz bir hale getirmek yasaktır. (V.U.K. mad.217)

Defterlerde, kayıtlar arasında usulen yazılmaya mahsus olan satırlar, çizilmeksizin boş bırakılamaz ve atlanamaz.

Ciltli defterlerde, defter sayfaları ciltten koparılamaz. Tasdikli müteharrik yapraklarda bu yaprakların sırası bozulamaz ve bunlar yırtılamaz. (V.U.K. m. 218)

Kayıtların mazeretsiz ve sebepsiz olarak 10 günden fazla geciktirilmesi caiz değildir. (V.U.K. mad. 219/9)" hükümleri öngörülmüştür.

Bu kapsamda, bahse konu 2011 ve öncesine ait yıllarda alınan kararların; yönetim kurulu karar defterine yazılması (fiziki ortamda bilgisayar, daktilo veyahut el yazısı ile bir sayfaya yazılarak yönetim kurulu karar defterine yapıştırılmaması) ve altının toplantıda hazır bulunan

üyeler tarafından toplantı sırasında imzalanması mecburiyetiyle birlikte yukarıda sıralanan yönetmelik hükümlerine uygun bir şekilde kaydının yapılması gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

.....
Bakan a.
Daire Başkanı

T.C.
SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI
Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

Sayı : 96968930-0

Konu : Birlik temsilcisi seçiminin usul
ve esasları.

Sayın
...../.....

İlgi : 03.11.2016 tarihli başvuru.

Şahsınız, ve tarafından imzalanan müşterek dilekçede özetle; Birliğinize bağlı kooperatiflerin anasözleşmelerine göre üst kuruluş temsilcilerini seçmenin genel kurulun devir ve terk edemeyeceği görev ve yetkilerden olduğu, birliğiniz anasözleşmesi hükümlerine göre de temsilcilerin yedekleri ile birlikte en az 1 en çok 4 yıl için seçileceklerinden bahisle birliğiniz ortağı bazı kooperatiflerin genel kurul toplantılarında üst birlik temsilci seçimlerinin açık bir gündem maddesinde görüşülmeden sadece yönetim kuruluna verilecek yetkilerin belirlendiği gündem maddesinde “yönetim kurulunun üst birlik temsilcisi olarak da yetkilendirilmesi” şeklinde yapıldığı ve bahse konu kooperatiflerin üst kuruluş temsilci sayısının iki olduğu, bazı kooperatiflerin ise seçmiş oldukları üst birlik temsilcilerinin görev süresi sona erdiği halde yeniden seçim yapmadıkları belirtilmekte ve bu kooperatiflerin birliğiniz genel kurulunda temsil edilip edilmeyeceği hususunda bilgi talep edilmektedir.

1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 42/5 inci maddesinde, “Kanun veya Anasözleşme ile genel kurula tanınmış olan konular hakkında karar verme” yetkisinin genel kurulun devir ve terk edemeyeceği yetkiler arasında olduğu hükme bağlanmış olup, bu hüküm doğrultusunda Bakanlığımızca hazırlanan örnek anasözleşmelerin "Genel Kurulun Görev ve Yetkileri" başlıklı ilgili maddesinde; “Üst kuruluşa girme kararı vermek ve bu kuruluşa görevlendirilecek temsilcileri seçmek” yetkisinin genel kurula ait olduğu belirtilmiştir.

Bu kapsamda, kooperatifler mevzuatı gereği, kooperatiflerin ortağı oldukları birliklerde kendilerini temsil ettirmek ve genel kurul toplantılarına katılmak üzere icra edecekleri genel kurul toplantılarında açık bir gündem maddesinde birlik temsilcisi/temsilcileri seçmeleri, seçilen temsilci/temsilcilerin değiştirilmek istenmesi veyahut görev sürelerinin bitmesi durumunda görev

süreleri belirtilmek suretiyle yeniden temsilci/temsilciler seçmeleri, ortak olunan birliğin ise ortaklarının (kooperatiflerin) seçtikleri temsilciler ile bu temsilcilerin görev sürelerini dikkate alarak birlik organlarını teşekkül ettirmeleri gerekmektedir.

Sonuç olarak, açık bir gündem maddesiyle değil de, yönetim kuruluna verilecek yetkilerin görüşüldüğü gündem maddesinde yönetim kurulunun üst birlik temsilcisi olarak seçilmesi, esas açısından uygun, şekil açısından mevzuata aykırı bir karar olmakla birlikte, iki temsilci seçilmesi gerekirken en az üç kişiden müteşekkil yönetim kurulunun yani 3 kişinin seçilmesi uygulanabilir bir karar olmayıp "yok hükmünde" bir karar olarak değerlendirilmekte ve ilgi yazınızda bahsi geçen kooperatiflerin Birliğinizin genel kurulunda temsil edilmesinin mevzuata aykırı olacağı mütalâa edilmektedir.

Ayrıca, telafisi güç veya imkânsız zararlara meydan vermemek üzere görev süreleri biten üst birlik temsilcilerinin, görev sürelerinin uzatılması veyahut yerlerine yenilerinin seçilmesi için ortaklarınıza (kooperatiflere) bildirimde bulunulması uygun olacaktır.

Bilgi ve gereğini rica ederim.

.....
Bakan a.
Genel Müdür

T.C.
SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI
Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

Sayı : 96968930-251.05[KGM-41/2481]

Konu : Birlik yönetim kurulu üyesinin
temsilcilik görev süresinin sona
ermesi.

..... VALİLİĞİNE
(Ticaret İl Müdürlüğü)

İlgi : 13.06.2017 tarihli ve sayılı yazınız.

İlgi yazınızda özetle; kooperatiflerin ortağı oldukları birliğin genel kurulunda temsil edilmek için seçtikleri birlik temsilcilerinden olup birliğin yönetim kurulu üyeliğinde görev yapanlardan bazılarının birlik yönetim kurulundaki görev süresi devam etmesine rağmen birlik genel kurulundaki görev süresinin bittiği belirtilmekte ve yapılacak işleme esas Bakanlığımız görüşü talep edilmektedir.

1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 73 üncü maddesinde; "Kooperatif birliklerinin en yetkili organı anasözleşmede aksine hüküm bulunmadığı takdirde **kooperatif temsilcilerinden**

teşekkül eden genel kuruldur. Yönetim kurulu üyelerinin temsilci seçilmesi mümkündür.", 74 üncü maddesinde ise; "Birlik yönetim kurulu, **birlik genel kuruluna dahil temsilciler arasından** seçilir. Yönetim kuruluna seçilecek üyelerin aynı kooperatifin temsilcilerinden olmaması şarttır." hükümleri öngörülmüştür.

İlgi yazınıza konu Birliğin Anasözleşmesinin 23 üncü maddesinde; "Birliğin en yetkili organı, ortak kooperatiflerin temsilcilerinden oluşan genel kuruldur. Temsile yetkili kimseler vekaleten oy kullanamazlar. Temsilciler kooperatiflerin genel kurullarınca kendi ortakları arasından seçilir." 24 üncü maddesinde; "Ortak sayısı 7-50 olan kooperatifler için 1, ortak sayısı 51-100 olan 2, ortak sayısı 101-250 olan için 3, ortak sayısı 251-500 olan 4, ortak sayısı 500'den yukarısı için 5 temsilci ile bunların yedekleri kooperatif genel kurulunca en az **1 en çok 4 yıl için seçilirler**. Temsilci sayısının hesaplanmasından kooperatifin kendi genel kurulunu yaptığı gündeki ortak sayısı göz önüne alınır. Birlik temsilciliğine seçileceklerin Birlik yönetim kurulu üyelerinde aranacak nitelikleri taşımaları zorunludur. Ortak kooperatiflerin yönetim kurulu ve denetim kurulu üyelerinin temsilci seçilmesi mümkündür. Her temsilcinin genel kurulda 1 oy hakkı vardır. Asıl temsilcinin temsilcilikten ayrılması veya özrü halinde oy sırasına göre yedek temsilci kooperatifin yönetim kurulu kararıyla Birlik genel kuruluna katılır.", Yönetim Kurulunun "Seçimi ve Süresi" başlıklı 41 inci maddesinin birinci fıkrasının ikinci bendinde; "Birliğe ortak kooperatiflerin birinde Birlik temsilcisi olmak," , "Üyeliğin Boşalması" başlıklı 45 inci maddesinde; "Yönetim kurulu üyeleri istifa etmek suretiyle her zaman çekilebilirler. Herhangi bir sebeple yönetim kurulu üyeliğinin boşalması halinde, yönetim kurulunca aldıkları oy sırasına göre yedek üyeler çağrılır. Eşit oy alanlar arasında kur'a çekilir. Yedek üyelerle de yönetim kurulunun tamamlanamaması halinde, eğer yönetim kurulu toplantı nisabının altına düşmüşse denetim kurulu tarafından seçimler yapılmak üzere derhal genel kurul toplantıya çağrılır." denilmektedir.

Yukarıda zikredilen kanun ve anasözleşme hükümlerinin birlikte incelenmesinden; birlik ortağı kooperatiflerin kendilerini temsil etmeleri amacıyla birlik genel kuruluna seçtikleri temsilcileri belli bir süreyle sınırlı olarak seçebildikleri, (birlik anasözleşmesinin 24 üncü maddesi) bu kapsamda görev süresi sona eren temsilcilerinin yerine başka temsilcileri ya da eski temsilcileri bir görev süresi tayin ederek tekrar seçmeleri gerektiği, belli bir süre ile görevlendirilen temsilcilerin görev süresi sona erdikten sonra da kooperatifi birlik nezdinde temsil etmesinin mümkün olmadığı, bu kapsamda görev süresi sona eren kooperatif temsilcisinin Birlik yönetim kurulu üyeliğindeki görevinin de sona ereceği (Birlik anasözleşmesi 41 inci maddenin birinci fıkrasının ikinci bendi), dolayısıyla birlik anasözleşmesinin 45 inci maddesi kapsamında işlem yapılmasının gerektiği mütalâa edilmektedir.

Ayrıca, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 363 üncü maddesinin birinci fıkrasındaki; "334 üncü madde saklı kalmak üzere, herhangi bir sebeple bir üyelik boşalırsa, yönetim kurulu, kanuni şartları haiz birini, geçici olarak yönetim kurulu üyeliğine seçip ilk genel kurulun onayına sunar. Bu yolla seçilen üye, onaya sunulduğu genel kurul toplantısına kadar görev yapar ve onaylanması halinde selefinin süresini tamamlar." hüküm gereği genel kuruldaki görev süresi sona ermesine rağmen yönetim kurulundaki görev süresi devam eden ancak yukarıda zikredildiği gibi birlik anasözleşmesinin 41 inci maddesinin birinci fıkrasının ikinci bendi kapsamında yönetim kurulu üyeliği görevlerine son verilenlerin birlik yönetim kurulu üye sayısını karar alma sayısının altına düşürmemesi durumunda birlik yönetim kurulunca birlik anasözleşmesinin Yönetim Kurulunun "Seçimi ve süresi" başlıklı 40 ncı maddesinin üçüncü fıkrasındaki; "Yönetim kuruluna seçilecek üyelerin aynı kooperatifin temsilcilerinden olmaması şarttır." hüküm kapsamında işlem yapılması, üye sayısının karar sayısının altına düşmesi durumunda ise genel kurulun toplantıya çağırılması gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

.....
Bakan a.
Genel Müdür Yardımcısı V.

T.C.
SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI
Teşkilatlandırma Genel Müdürlüğü

Sayı : B 14 0 TGM 0 10 00 02-251.03.550/
Konu: Çıkarma kararı kesinleşmeyenlerin
Bakanlık temsilcisiince genel kurula
katılmasının sağlanması.

..... VALİLİĞİNE
(Sanayi ve Ticaret İl Müdürlüğü)

Bir örneği ilişikte gönderilen’a ait dilekçede, ortaklık tespit davası açmak suretiyle ortaklığı mahkeme kararı ile kesinleşen ortaklar ile bu konuyla ilgili davası devam eden kişilerin S.S.Kooperatifinin 27.06.2010 tarihinde yapacağı genel kurul toplantısı hazirun listesine dahil edilerek toplantıya katılımlarının sağlanması talep edilmektedir.

..... Örnek Anasözleşmesinin “Ortaklıktan Çıkarma” başlıklı 14. maddesinde; “10 ncü maddede yazılı ortaklık şartlarını kaybedenler yönetim kurulu kararıyla ortaklıktan çıkarılır. Çıkarma kararı gerekçeli olarak yönetim kurulu karar defteri ile ortaklar defterine kaydedilir. Kararın onaylı örneği, çıkarılan ortağa tebliğ edilmek üzere 10 gün içinde notere tevdi edilir. Ortak, çıkarma kararının tebliğ tarihinden itibaren üç ay içinde iptal davası açabilir veya genel kurula itiraz edebilir. Bu itiraz ilk toplanacak genel kurula sunulmak üzere yönetim kuruluna noter aracılığı ile tebliğ ettirilecek bir yazı ile yapılır. Genel kurula itiraz edildiği takdirde, yönetim kurulunun çıkarma kararı aleyhine iptal davası açılmaz. İtiraz üzerine genel kurulca verilecek karara karşı iptal davası hakkı saklıdır. Üç aylık süre içinde genel kurula veya mahkemeye başvurmak suretiyle itiraz edilmeyen çıkarma kararları kesinleşir. Ortaklar bu maddede gösterilmeyen sebeplerle ortaklıktan çıkarılamazlar. **Haklarındaki çıkarma kararı kesinleşmeyen ortakların hak ve yükümlülükleri, çıkarma kararı kesinleşinceye kadar devam eder.” denilmektedir.**

Bu itibarla, ortaklık tespit davası sonucu elinde kesinleşmiş mahkeme kararı bulunan ortaklar ile anasözleşmenin 14. maddesi doğrultusunda ortaklıktan çıkarılma işlemine itiraz etmek suretiyle ortaklık hak ve yükümlülükleri devam eden kişilerin genel kurul toplantılarına katılma hakları bulunmakta olup, anılan kooperatifin 27.06.2010 tarihinde yapacağı genel kurul toplantısına görevlendirilen Bakanlık Temsilcilerinin bu yöndeki itirazları değerlendirilerek ortaklığını mahkeme kararıyla belgeleyenler ile ortaklık hak ve yükümlülüklerinin devam ettiğini ispat eden kişilerin toplantıya katılmalarını sağlamaları gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

.....
Bakan a.
Genel Müdür Yardımcısı

T.C.
GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI
Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

Sayı : 96968930-251.04
Konu : Defterlerin açılış ve kapanış onayı

Sayın
...../.....

İlgi : 05.02.2016 tarihli dilekçeniz..

Kooperatiflerin tutacağı ticari defterlerin tasdiki hakkında bilgi talebini içeren ilgi dilekçeniz incelenmiştir.

Bilindiği üzere, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 124. maddesinde Ticaret şirketi olarak belirtilen kooperatifler, yine aynı Kanunun 16. maddesinde tacir sayılmalarından dolayı Kanunun 64 üncü maddesi mucibi ticari defterlerini (Yevmiye defteri, Defteri kebir, Envanter Defteri, Pay Defteri, Yönetim Kurulu Karar Defteri ve Genel Kurul Toplantı ve Müzakere Defteri) tutmak ve defterlerinde ticari işlemleriyle ticari işletmesinin iktisadi ve mali durumunu, borç ve alacak ilişkilerini ve her hesap dönemi içinde elde edilen neticeleri bu Kanuna göre açıkça görülebilir bir şekilde ortaya koymak zorundadır.

Diğer taraftan, bu Kanuna dayanılarak çıkarılan ve 19.12.2012 tarihli 28502 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “Ticari Defterlere İlişkin Tebliğ”de, fiziki veya elektronik ortamda tutulacak ticari defterlerin nasıl tutulacağı, defterlerin kayıt zamanı, onay yenileme ile açılış ve kapanış onaylarının şekli ve esasları belirtilmiş bulunmaktadır. Ayrıca, Türk Ticaret Kanununun 562. maddesi uyarınca, ticari defterlerin gerekli onaylarını yaptırmayanlar ve/veya bu defterleri kanuna uygun tutmayanlar hakkında idari ve adli para cezası öngörülmüştür.

Bu itibarla, kooperatiflerin 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda ve Tebliğde yer alan hükümlere, (Kanununun 562’nci maddesinde bu hükümlere yerine getirmeyenlerin idari ve adli para cezasıyla cezalandırılacakları hususu da göz önüne alınarak) uygun hareket etmeleri gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

.....
Bakan a.
Daire Başkanı

**T.C.
SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI
Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü**

Sayı : 96968930-251.04

Konu : Defter ve belgelerin merkez dışında
incelenmesi

S.S. YÖNETİM KURULU BAŞKANLIĞINA

İlgi : 27.09.2016 tarihli ve 911 sayılı yazınız.

İlgi yazınızda, kooperatifiniz denetim kurulu üyesi tarafından yönetim kuruluna gönderilen Noter ihtarnamesinde kooperatife ait belgelerin tarafına gönderilmesinin istenildiğinden bahisle istenilen belgelerin gönderilmesinin kanun ve anasözleşme hükümlerine uygun olup olmadığı hususunda bilgi talep edilmektedir.

Bilindiği gibi, denetim kurulu üyelerinin çalışma esasları 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nun 66. maddesinin birinci fıkrasında belirtilmiş, yine aynı maddenin ikinci fıkrasında söz konusu incelemenin yapılabilmesi için yöneticilerin defter ve belgeleri denetçilere vermeleri gerektiği hükme bağlanmış; aksine hareket eden yönetim kurulu üyeleri için de cezai yaptırım öngörülmüştür.

Öte yandan, yöneticilerin kooperatife ait defter ve belgeleri denetçilere verme yükümlülüğünün, söz konusu defter ve belgelerin kooperatif merkezinde veya kooperatif merkezinin inceleme yapılmasına uygun olmaması halinde, inceleme yapılmasına uygun bir yerde denetçilerin incelemelerine hazır bulundurmakla yerine getirilmiş olacağı; dolayısıyla denetçilerin defter ve belgeleri kooperatif merkezi dışında inceleme istemlerini karşılama zorunluluğunun bulunmadığı; denetçilerin incelemelerini esas itibarıyla kooperatif merkezinde yapmaları gerektiği; bununla birlikte kooperatif yönetim ve denetim kurulu üyelerinin mutabakatıyla, defter ve belgelerin denetim kurulu üyelerince uygun bulunacak bir yerde incelemeye hazır bulundurulmasının da mümkün olacağı sonucuna varılmaktadır.

Bu itibarla, denetim kurulu üyelerinin defter ve belgeleri kooperatif merkezi dışında inceleme istemlerinin yönetim kurulunca karşılanma zorunluluğu bulunmamaktadır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

.....
Bakan a.
Daire Başkanı

T.C.
SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI
Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

Sayı : 96968930/251.04

Konu: Defter ve belgelerin teslim edilmemesi
üzerine yapılacak işlemler.

S.S.KOOPERATİFİNE

.....

İlgi: 20.07.2015 tarihli ve 0 sayılı yazı

İlgi yazınızda, Kooperatifinizin genel kurul toplantısında yönetim kuruluna seçilemeyen eski yönetim kurulu başkanının kooperatifinize ait defter ve belgeleri devir ve teslim etmediğinden bahisle yapılması gereken iş ve işlemler hakkında bilgi talep edilmektedir.

Bakanlığımızca hazırlanan Kooperatifi Örnek Anasözleşmesinin 63 üncü maddesinde “Yönetim kurulu üyeleri ve memurları, görev devir ve teslimleri sırasında sorumlulukları altındaki para, mal, defter, belge ve diğer kooperatif varlıklarını bir tutanakla yeni görevlilere teslim etmekle yükümlüdürler.” hükmüne yer verilmiştir.

Buna göre, eski yönetim kurulunca bu yükümlülüğün yerine getirilmemesi durumunda, yeni yönetim kurulunun yargı organlarına başvurarak konuyu bir yargı ilamına bağlamaları ve akabinde icra marifetiyle devir ve teslim işlemlerinin gerçekleştirilmesini sağlamaları gerekmektedir.

Diğer taraftan, konunun yargı organlarınca karara bağlanmasının uzun sürebileceği gözetilerek, gerekli yeni defter ve belgelerin ihdas edilip kullanılması da yararlı olacaktır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

.....

Bakan a.
Daire Başkanı

T.C.
SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI
Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

Sayı : 96968930-251.04[KGM-3412312]

Konu : Denetçinin gündeme madde ilave
etmesi ile organ seçimlerinin çarşaf
listeyle yapılması

Sayın

.....

İlgi : 19.02.2016 tarihli ve 2190 sayılı yazınız.

İlgi dilekçenizde, denetim kurulu üyesinin gündeme madde ilave edip edemeyeceği ile yönetim ve denetim kurulu seçimlerinde oylamanın çarşaf liste mi tek tek adaylar olarak mı yapılması gerektiği hakkında bilgi talep edilmektedir.

1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 46 ncı maddesinde; “Dörtten az olmamak üzere ortakların en az 1/10’u tarafından genel kurul toplantısından en az 20 gün önce yazılı olarak bildirilecek hususların gündeme konulması zorunludur” hükmü yer almakta olup, S.S. Kooperatifi Örnek Anasözleşmesinin 31 inci maddesinin son fıkrasında da “Gündemde olmayan hususlar görüşülemez. Ancak, kooperatife kayıtlı ortakların en az 1/10’nun gündem maddelerinin görüşülmesine geçilmeden önce yazılı teklifte bulunmaları halinde, hesap tetkik komisyonunun seçilmesi, bilanço incelemesinin ve ibranın geriye bırakılması, çıkan veya çıkarılan ortaklar hakkında karar alınması, genel kurulun yeni bir toplantıya çağırılması ve kanun, anasözleşme ve iyi niyet esasları ile genel kurul kararlarına aykırı olduğu ileri sürülen yönetim kurulu kararlarının iptali, yönetim kurulu üyeleri ile denetçilerin azli ve yerlerine yenilerinin seçilmesi ile ilgili hususlar, genel kurula katılanların yarıdan bir fazlasının kabulü ile gündeme alınır.” denilmekte olup, gündem; genel kurulu toplantıya çağırın (Yönetim kurulu, denetim kurulu, varsa üst birlik, 1/10 azlık, ilgili Bakanlık) tarafından belirlendiğinden denetim kurulu tarafından gündeme madde ilave ettirilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Öte yandan, 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 48 ve 49 uncu maddeleri gereği Bakanlığımızca kuruluşuna izin verilen kooperatiflerin anasözleşmelerinin “Oy Hakkı ve Temsil” başlıklı ilgili maddesinin 2 nci fıkrası; “Ortak sayısı 1.000’i geçtiğinde her ortak en çok 9 olmak üzere birden fazla ortağı temsil edebilir. Ancak yönetim ve denetim kurulu seçimlerinde her ortak en fazla bir ortağı temsilen oy kullanabilir.” şeklinde, “Oy Kullanmanın Şekli” başlıklı ilgili maddesi de; “Oylamalar genel olarak el kaldırmak suretiyle yapılır. Genel kurula katılanların yarıdan fazlasının talebi halinde gizli oya başvurulur. Ancak, kooperatiflerin ortak sayısı 500’ü geçtiği takdirde yönetim ve denetim kurulu seçimlerinde oylamalar gizli oy açık tasnif esasına göre yapılır.

Gizli oylamada, kooperatif mührü ile mühürlenmiş boş oy pusulalarının kullanılması esastır. Ancak, genel kurulda karar alınmak kaydıyla ayrıca basılı oy pusulası da kullanılabilir. Genel kurulun yalnızca basılı oy pusulası kullanılması yolunda alacağı karar geçersizdir. Genel kurulda kooperatif mührü ile mühürlenmiş boş oy pusulaları ve basılı oy pusulalarından başkaca bir pusula seçim için kullanılamaz. Matbaada basılmış veya yazı makinesi ile yazılmış ya da çoğaltılmış oy pusulaları basılı oy pusulası sayılır.” şeklinde revize edilmiştir.

Bu itibarla, çarşaf liste (yönetim kurulu üyelerinin asil ve yedek olarak belirlendiği) ya da tek tek adayların olduğu yönetim kurulu seçimlerinde, bir ortağın bir oy kullanabileceği (seçimlerin çarşaf liste olarak oylanması durumunda seçtiği listeye, seçimlerin adaylar bazında oylanması durumunda seçtiği adaya) genel kabul görmüş bir uygulamadır. Dolayısıyla yapılan her oylamanın bir oy olarak kabul edilmesi gerekmekte olup her listeye ve ayrı ayrı oylan her kişiye oy verilmesi mümkün bulunmaktadır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

.....
Bakan a.
Daire Başkanı

T.C.
SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI
Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

Sayı : 96968930/251.04
Konu : Devlet memurlarının kooperatiflerin
yönetim ve denetim kurulunda
görev alması

Sayın

.....

İlgi: 12.05.2014 tarihli ve 00000328209 sayılı yazı

İlgi dilekçenizde, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 28 inci maddesinin Anayasa Mahkemesinin 650 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 38 nci maddesiyle iptal edildiğinden bahisle, Devlet memurlarının kooperatif ortağı, yöneticisi ve denetçisi olup olamayacakları hususunda bilgi talep edilmektedir.

1 Ocak 2013 tarihli ve 28515 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Anayasa Mahkemesinin E.2011/113, K:2012/108 tarihli ve 18.07.2012 tarihli kararının incelenmesinden, anılan kararın “SONUÇ” bölümünün “B” başlığının 2 nci maddesinin; 8.8.2011 tarihli, 650 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname’nin 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 34, 36, 37, **38**, 39, 40 ve 41 inci maddelerinin 6223 sayılı Kanun kapsamında olmaması sebebiyle bu maddelerin Anayasa’ya aykırı olduğundan iptaline, 3 üncü maddesinin de, anılan Kanunun 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 34, 36, 37, **38**, 39, 40 ve 41 inci maddelerinin iptal edilmesi nedeniyle, Anayasa’nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun’un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince bu maddelere ilişkin iptal hükmünün, kararın Resmi Gazete’de yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesine oybirliğiyle karar verildiği anlaşılmaktadır.

İptale konu 26 Ağustos 2011 tarihli ve 28087 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü hakkında Kanun ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin 38 inci maddesinde ise; “14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları

Kanununun 28 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. “Memurlar, meslekî faaliyette veya serbest meslek icrasında bulunmak üzere ofis, büro, muayenehane ve benzeri yerler açamaz; gerçek kişilere, özel hukuk tüzel kişilerine veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına ait herhangi bir işyerinde veya vakıf üniversitelerinde çalışamaz.”

“Memurların üyesi oldukları yapı, kalkınma ve tüketim kooperatifleri, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve kanunla kurulmuş yardım sandıklarının yönetim, denetim ve disiplin kurulları üyelikleri görevleri, özel kanunlarda belirtilen görevler ile kurumundan izin alınmak kaydıyla yapılan insanî ve sosyal amaçlı gönüllü çalışmalar bu yasaklamanın dışındadır.” hükümleri öngörülmüş olup, söz konusu maddenin Anayasa Mahkemesinin yukarıda zikredilen kararıyla iptal edilmesi sonucu Devlet memurlarının 1 Temmuz 2013 tarihine kadar yönetim ve denetim kurulu üyesi oldukları yapı, tüketim ve kalkınma kooperatiflerindeki bu görevlerinden istifa etmeleri gerekmektedir.

Bilahare, 18.01.2014 tarihli ve 28886 sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan “Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşların Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname İle bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”un 9 uncu maddesindeki “14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 28 inci maddesinin Anayasa Mahkemesince iptal edilen birinci fıkrasının son cümlesi ile ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir. “Memurlar, mesleki faaliyette veya serbest meslek icrasında bulunmak üzere ofis, büro, muayenehane ve benzeri yerler açamaz; gerçek kişilere, özel hukuk tüzel kişilerine veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına ait herhangi bir iş yerinde veya vakıf yükseköğretim kurumlarında çalışamaz. **Memurların üyesi oldukları yapı, kalkınma ve tüketim kooperatifleri,** kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve kanunla kurulmuş yardım sandıklarının yönetim, denetim ve disiplin kurulları üyelikleri ile özel kanunlarda belirtilen görevler bu yasaklamanın dışındadır.” bahsi geçen hüküm gereği, 18.01.2014 tarihi itibarıyla Devlet memurlarının tekrar yapı, tüketim ve kalkınma kooperatiflerinin yönetim ve denetim kurullarında üye olarak görev alabilmelerine imkan sağlanmıştır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

.....

Bakan a.
Daire Başkanı

T.C.
GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI
Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

Sayı : 96968930

Konu : Genel kurul

..... VALİLİĞİNE
(Ticaret İl Müdürlüğü)

İlgi: 29.06.2015 tarihli ve 39028009-251.03/00008929713 sayılı yazı

İlgi yazınızda, S.S. Kooperatifinin 28.06.2015 tarihli genel kurul toplantısında, toplantı nisabının bulunmasına rağmen divan seçimi sırasında çıkan kavgadan dolayı toplantının icra edilemediği belirtilmekte ve bu toplantının çağrı ilanında belirtilen bir hafta sonra yapılmasının mümkün olup olmadığı ile yapılması durumunda Bakanlık Temsilcisinin Genel Müdürlüğümüzce görevlendirilmesi talep edilmektedir.

1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 45 inci maddesinde genel kurulun anasözleşmede gösterilen şekil ve surette toplantıya çağrılacağı düzenlenmiş olup, bahse konu düzenleme kapsamında Bakanlığımızca hazırlanan Kooperatifi Örnek Anasözleşmesinin "Çağrının Şekli" başlıklı 28 inci maddesinin 3 üncü fıkrasında "Çağrıda, **birinci toplantıda çoğunluk sağlanamadığı takdirde** yapılacak olan sonraki toplantının tarihi, saati ve yeri açıklanarak yeni bir bildirimle gerek kalmaksızın bir defada ortaklara duyuru yapılabilir. Toplantılar arasında en az 7 en fazla 30 gün süre bulunması gerekir. Sürelerin hesabında duyuru ve toplantı günleri hesaba katılmaz." denilmektedir.

Bahse konu hükümden de anlaşılacağı üzere ilk toplantıda çoğunluğu sağlayan ancak divan seçimi sırasındaki kavga yüzünden icra edilemeyen genel kurulun çağrı ilanında olmasına rağmen bir hafta sonra toplanması ve kararlar alması mevzuata aykırı bulunmaktadır.

Bu sebeple, anılan kooperatifin yönetim kurulu veya denetim kurulu veyahut üst birlik ya da 1/10 azlık tarafından ortaklarına yeni bir çağrıda bulunmak suretiyle genel kurulu toplanması ve kararlar alması, bu kapsamda Genel Müdürlüğümüzden Bakanlık Temsilcisi görevlendirilmesi talebinde bulunmaları da mümkün bulunmaktadır.

Bilgi ve gereğini rica ederim.

.....
Bakan a.
Daire Başkanı

T.C.
GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI
Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

Sayı : 96968930-251.04
Konu : Eşitlik ilkesi

..... VALİLİĞİNE

(Ticaret İl Müdürlüğü)

İlgi : 06.05.2016 tarihli ve 251.0500015851812 sayılı yazınız.

İlgi yazınız eki S.S. Kooperatif yönetim kurulunun yazısında özetle; kooperatif ortaklarının yaptıkları işlerden elde ettikleri gelirlerinin % 2'si oranında kesinti yapılarak ortaklık gider katılım payı olarak alınmasının genel kurul toplantısında karara bağlandığı belirtilmekte ve yapılan bu uygulamanın 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 23 üncü maddesi kapsamında uygun olup olmadığı hususunda bilgi talep edilmektedir.

Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi Örnek Anasözleşmesinin “Amaç ve Faaliyet Konuları” başlıklı 6 ncı maddesinde; “Kooperatifin amacı, ortaklarının taşıma hizmetlerini pazarlamak ve bu hizmetlerle ilgili ihtiyaçlarını karşılamaktır” hükmü yer almaktadır.

1163 sayılı kooperatifler Kanunun 23’üncü maddesinde ise; “Ortaklar bu kanunun kabul ettiği esaslar dahilinde hak ve vecibelerde eşittirler.” denilmektedir.

Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi Örnek Anasözleşmenin “Ortaklık Payı Dışındaki Ödemeler” başlıklı 21 inci maddesinde de; “Ortaklar taahhüt ve tediye ettikleri ortaklık payı bedelleri dışında, kooperatif amaçlarının gerçekleşmesini sağlamak üzere genel kurulca kararlaştırılacak miktardaki diğer taksitlerini ödemek zorundadırlar. Bu kararlarda anasözleşmenin 33 üncü maddesinin 2 nci fıkrasında gösterilen nisap aranır...” hükmü öngörülmüştür.

Bu kapsamda, kooperatifin icra organı olan ve temsil ve ilzamlı görevli bulunan yönetim kurulu; kooperatifin amacına ulaşabilmesine yönelik olarak Kanun ve anasözleşme hükümleri çerçevesinde kooperatife ait tüm hukuki ve ticari iş ve işlemleri yapmak ve bu yönde gerekli kararları almak, kooperatifin yönetimi ve başarısı için gerekli olan titizliği göstermek ve genel kurulca alınan kararları uygulamak zorundadır.

Bu itibarla, kanun ve anasözleşme hükümleri ile genel kurul kararlarını uygulamakla yükümlü bulunan yönetim kurulunca ortaklık gider katılım payı hakkında Kanunun 23 üncü maddesi çerçevesindeki eşitlik ilkesi gereği genel kurul kararları ve yukarıda zikredilen anasözleşmenin 33 üncü maddesinin 2 nci fıkrası çerçevesinde hareket edilmesi gerektiği mütalâa edilmekte olup, alınan genel kurul kararının kanun, anasözleşme ve iyi niyet kurallarına aykırı olduğunu düşünen ortaklar tarafından iptal edilmesi için yargı mercilerine başvurulması da imkan dahilindedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

.....

Bakan a.
Daire Başkanı

T.C.
GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI
Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

Sayı : 96968930-251.04[KGM-35/3614]

Konu : Gecikme cezası oranı.

..... VALİLİĞİNE
(Ticaret İl Müdürlüğü)

İlgi : 02.12.2015 tarihli ve 52980712-251.99/00012154778 sayılı yazınız.

İlgi yazınızda, S.S. Kooperatifi genel kurul toplantısında aidatlarını zamanda ödemeyen ortaklara yönelik olarak aylık % 10 gecikme cezası alınmasına karar verildiği belirtilmekte ve aidatlarını zamanında ödemeyen ortaklara yönelik olarak genel kurulda alınan gecikme cezasının oranının alt ve üst sınırının bulunup bulunmadığı ile tahsil edilen meblağın öncelikle ana paradan mı yoksa gecikme faizinden mi mahsup edileceği hususlarında bilgi talep edilmektedir.

Mülga 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 138 inci maddesindeki “Her şirket nev’ine mahsus hükümler mahfuz kalmak şartıyla Medeni Kanunun 45, 47, 48, 49 uncu maddeleri ve bu fasılda hüküm bulunmayan hususlar hakkında Borçlar Kanununun 520 - 541 inci maddeleri her şirket nev’inin mahiyetine uygun olduğu nispette, ticaret şirketleri hakkında da tatbik olunur.” hükmüne paralel olarak düzenlenen 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun “Uygulanacak kanun hükümleri” başlıklı 126 ncı maddesi hükmü gereği, Türk Medeni Kanununun tüzel kişilere ilişkin genel hükümleri ile bu kısımda bulunmayan hususlarda Türk Borçlar Kanununun **adi şirkete** dair hükümlerinin her şirket türünün niteliğine uygun olduğu oranda ticaret şirketleri hakkında da uygulanması gerekmektedir.

Kooperatif ile ortakları arasındaki ilişki ticari bir ilişki olmadığından genel kurulca aidatlarını geç ödeyen ortaklar hakkında tespit edilen gecikme cezasında ticari temerrüt faizi değil **yasal oranda** temerrüt faizinin uygulanması gerekmektedir. **Bu kapsamda** yasal faiz oranından daha yüksek miktarda genel kurulca belirlenen temerrüt faizinin ödemelerini geciktiren ortaklara uygulanması gerektiği yönündeki Yargıtay’ın yerleşik içtihatlarının dayanağı, mülga 818 sayılı Borçlar Kanununun “**Geçmiş Günler Faizi**” başlığı altında düzenlenen 103 üncü maddesindeki “Bir miktar paranın tediyesinden temerrüt eden borçlu mukavele ile daha az bir faiz tayin edilmiş olsa bile geçmiş günler için senevi yüzde beş hesabıyla faiz tediyesine mecburdur. Akitte doğrudan doğruya veya taksite raptedilmiş komisyon şeklinde **yüzde beşten ziyade bir faiz şart edilmiş ise bu faiz de temerrüt eden borçludan istenebilir.**” hükmüdür.

1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe giren 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun “Temerrüt faizi” başlıklı 120 nci maddesindeki; “Uygulanacak yıllık temerrüt faizi oranı, sözleşmede kararlaştırılmamışsa, faiz borcunun doğduğu tarihte yürürlükte olan mevzuat hükümlerine göre belirlenir. Sözleşme ile kararlaştırılacak yıllık temerrüt faizi oranı, birinci fıkra uyarınca belirlenen yıllık faiz oranının **yüzde yüz** fazlasını aşamaz. Akdî faiz oranı kararlaştırılmakla birlikte sözleşmede temerrüt faizi kararlaştırılmamışsa ve yıllık akdî faiz oranı da birinci fıkrada belirtilen faiz oranından fazla ise, temerrüt faizi oranı hakkında akdî faiz oranı geçerli olur.” hükmüne binaen 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanunun 2 nci maddesinin 1 inci fıkrasındaki

“Bir miktar paranın ödenmesinde temerrüde düşen borçlu, sözleşme ile aksi kararlaştırılmadıkça, geçmiş günler için 1 inci ‘Borçlar Kanunu ve Türk Ticaret Kanununa göre faiz ödenmesi gereken hallerde, miktarı sözleşme ile tespit edilmemişse bu ödeme yıllık yüzde oniki oranı üzerinden yapılır.” maddede belirlenen orana göre temerrüt faizi ödemeye mecburdur.” düzenleme gereği, aidatlarını zamanında ifa etmeyen ortak, yasal faiz oranına göre temerrüt faizi ödemeye mecbur olup, maddenin açık ifadesiyle temerrüt faizinin, yasal faiz oranının **% 100’üne kadar** fazla alınmasının taraflarca kararlaştırılması da imkan dahilindedir.

Bu kapsamda, genel kurulca aidatlarını zamanında ifa etmeyen ortaklara yönelik belirlenen temerrüt faizinin yasal faiz oranından fazla olması durumunda bu oran (sözleşme ile kararlaştırılacak yıllık temerrüt faizi oranı), birinci fıkra uyarınca belirlenen yıllık faiz oranının yüzde yüz fazlasını aşamayacağından $\% 9$ (Adi işler) $\times 2 = \% 18$ (yıllık temerrüt faizi) $= 18 : 12 = 1.5$ (Aylık temerrüt faizi) 'dir.

6101 sayılı Türk Borçlar Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunun “Görülmekte olan davalara ilişkin uygulama” başlıklı 7 nci maddesindeki “Türk Borçlar Kanununun kamu düzenine ve genel ahlâka ilişkin kuralları ile geçici ödemelere ilişkin 76 ncı, faize ilişkin 88 inci, **temerrüt faizine ilişkin 120 nci** ve aşırı ifa güçlüğüne ilişkin 138 inci maddesi, görülmekte olan davalarda da uygulanır.” hüküm gereği 1 Temmuz 2012 tarihi itibarıyla (Borçlar Kanununun yürürlük tarihi) temerrüt faizine ilişkin derdest veya bu tarihten sonra açılacak davalarda verilecek kararlar geçmiş yıllarda genel kurul toplantılarında belirlenen temerrüt faizlerini de kapsamaktadır.

Bilgi ve gereğini rica ederim.

.....
Bakan a.
Daire Başkanı

T.C.
GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI
Teşkilatlandırma Genel Müdürlüğü

Sayı : B14 0 TGM 0 10 00 02-251.03.550/
Konu : Genel kurul toplantı tutanağının
Notere tasdik ettirilmesi

Sayın

.....

İlgi: 14.07.2010 tarihli e-posta dilekçeniz.

İlgi dilekçenizde, tescil işlemleri öncesinde genel kurul toplantı tutanağının noter onaylı suretinin ticaret sicil memurluğuna verilmesinin zorunlu olup olmadığı hususunda bilgi talep edilmektedir.

1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 98. maddesi yollamasıyla gidilen Türk Ticaret Kanununun 378. maddesinde; “genel kurul tutanağının noterce tasdikli bir örneğinin yönetim kurulu tarafından ticaret siciline verilmesi ve tescil ve ilana tabi hususların tescil ve ilan ettirilmesi gerektiği” hüküm altına alınmış olup, genel kurul tutanağının notere tasdik ettirilmesi yasal bir zorunluluktur.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

.....
Bakan a.
Daire Başkanı V.

T.C.
GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI
Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

Sayı : 96968930
Konu : Genel kurul toplantısına katılacak
tüzel kişi ortağın temsilcisi.

..... VALİLİĞİNE
(Ticaret İl Müdürlüğü)

İlgi: 05.06.2015 tarihli ve 67316472-251.04/00008405932 sayılı yazı.

İlgi yazınızda, kooperatif ortağı olan tüzel kişilerin kooperatifin gerçekleştireceği genel kurul toplantısında tüzel kişiliği temsilen yetkilendireceği kişilerin tüzel kişiliğin ortağı olmasının zorunlu olup olmadığı, üçüncü kişilere de temsil yetkisi verip veremeyeceği hususlarında bilgi talep edilmektedir.

Konu ile ilgili kooperatifler mevzuatında açık bir hüküm bulunmamakta olup, kooperatiflerin genel kuruluna tüzel kişiliği temsilen katılacak olanların tüzel kişiliğin yetkili merciiince (şirket genel kurulu, yönetim kurulu, belediye meclisi vs.) belirlenmiş gerçek kişi olmaları ve tüzel kişiliği kooperatifte temsile yetkili olduklarına ilişkin temsilci belgesini ibraz etmelerinin yeterli olacağı mütalaa edilmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

.....
Bakan a.
Daire Başkanı

T.C.
GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI
Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

Sayı : 96968930-251.05[KGM-42/4844]

Konu : Genel kurul toplantısına katılma
hakkı bulunmayanların yönetim
kuruluna seçilmeleri.

..... VALİLİĞİNE
(Ticaret İl Müdürlüğü)

İlgi : 06.06.2017 tarihli ve 98056959-251.04/00025542690 sayılı yazınız.

İlgi yazınızda özetle; genel kurul toplantısına katılma hakkı bulunmayan ortakların katılamadıkları genel kurul toplantısında yönetim kurulu üyeliğine seçilmelerinin mevzuata uygun olup olmadığı hususunda bilgi talep edilmektedir.

Kişilerin kooperatiflerin yönetim kurulu üyeliğine seçebilmeleri için 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 56 ncı maddesi ile ortağı oldukları kooperatiflerin anasözleşmelerinin "Seçilme Şartları ve Bağdaşmayan Görevler" başlıklı ilgili maddesindeki şartları taşımaları zorunlu ve yeterlidir.

Öte yandan, 1163 sayılı Kooperatifler Kanunun 26 ncı maddesindeki "*Üç ay evvel ortak olmayanlar hariç her ortak genel kurula katılma hakkına sahiptir. Yapı kooperatiflerinde genel kurul toplantılarına katılmak için bu şart aranmaz.*" hükmünün genel kurul toplantılarına katılma hakkına sahip olmayan ortakların seçilme haklarının da kısıtlanabileceği şeklinde yorumlanamayacağı ve dolayısıyla yönetim kurulu üyeliğine seçilme iradesini ortaya koyan ortağın, katılma hakkı bulunmadığı genel kurul toplantısında gıyabında seçilmesinin mümkün bulunduğu mütalâa edilmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

.....

Bakan a.

Genel Müdür Yardımcısı V.

T.C.
SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI

Teşkilatlandırma Genel Müdürlüğü

Sayı : B 14 0 TGM 0 1 0 00 02-251.05-48/931

Konu: Genel kurul toplantısına
Müfettiş görevlendirilmesi.

Sayın
...../.....

İlgi: 27.05.2010 tarihli dilekçeniz.

İlgi dilekçede, ortağı olduğunuz S.S. Bank-Ev İşletme Kooperatifinin 26.06.2010 tarihinde gerçekleştireceği olağan genel kurul toplantısına Bakanlığımızın uygun göreceği sayıda müfettişin görevlendirilmesi talep edilmektedir.

1163 sayılı Kooperatifler Kanununun “Teftiş ve Denetleme” başlıklı 90. maddesinde “İlgili bakanlık; kooperatiflerin, kooperatif birliklerinin, kooperatif merkez birliklerinin ve Türkiye Milli Kooperatifler Birliğinin işlem ve hesaplarını ve varlıklarını **müfettişlere**, kooperatif kontrolörlerine veya denetim için görevlendirilecek olan personele denettirebilir.

Kontrolörlerin seçilme ve çalışma usul ve esasları ile görev ve yetkileri tüzükle tespit olunur.

Birinci fıkradaki teşekküller, denetim sonuçlarına göre ilgili bakanlıkça verilecek talimata uymak zorundadırlar. Yapılan denetimler sonucunda, kooperatiflerin, kooperatif birliklerinin, kooperatif merkez birliklerinin, Türkiye Milli Kooperatifler Birliğinin ve bunların iştiraklerinin yönetim kurulu üyeleri ile üst düzey yöneticilerinin, hukuka açıkça aykırı eylem ve işlemlerinin tespit edilmesi durumunda, ilgili Bakanlık, kamu yararı ve hizmet gerekleri dikkate alınarak gecikmesinde sakınca görülen hallerde ileride telafisi güç veya imkansız zararlara yol açılmasının engellenmesi amacıyla bu kişilerin görevlerine tedbiren son verebilir. Bu durumda ilgili Bakanlık, bir yıl içerisinde olağanüstü genel kurul toplantısının yapılması için gerekli tedbirleri alır.

Kooperatifler ve üst kuruluşlarına kredi veren kamu kurum ve kuruluşları ile belediyeler ve ilgili bakanlıklar; verilen kredilerin açılış gayesine uygun olarak kullanılıp kullanılmadığını, plan ve projesine uygunluğu, teknik özellikleri ve kalite açısından denetleyebilirler.

Kooperatiflerde ve üst kuruluşlarında görevli bulunanlar bu kuruluşlara ait mal, para ve para hükmündeki kağıtları ve gizli de olsa bunlarla ilgili defter ve belgeleri istenildiğinde **müfettişlere**, kooperatif kontrolörlerine, denetimle görevlendirilen personele ve kredi kuruluşlarının denetim görevlilerine göstermek, saymasına ve incelemesine yardımda bulunmak, istenilen bilgileri gerçeğe uygun ve eksiksiz olarak vermek ve doğru beyanda bulunmakla yükümlüdürler.

Birinci fıkradaki teşekküller, ilgili Bakanlıkça teşekküle ilişkin olarak istenilen her türlü bilgi, belge ve kayıtları, tanınan süre içinde tam olarak vermek zorundadır.” hükmü yer almaktadır.

Bu çerçevede, kooperatifler hakkında Bakanlığımıza intikal eden şikayetler değerlendirilerek, şikayetlerin mahiyetine göre yapılacak görevlendirme ile Bakanlığımız Müfettişleri, Kontrolörleri ya da denetim için görevlendirilecek diğer

personel tarafından kooperatifler denetlenebilmektedir.

Bu itibarla, ilgi dilekçenizin bir örneği anılan Kanunun 87'nci maddesi gereği Bakanlık Temsilcisi görevlendirilmesi hususunda gerekli hassasiyetin gösterilmesine dikkat edilmesi bakımından Muğla Valiliğine (Sanayi ve Ticaret İl Müdürlüğü) gönderilmiştir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

.....

Bakan a.
Daire Başkanı V.

T.C.
GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI
Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

Sayı : 96968930
Konu : Genel kurul toplantısının ertelenmesi.

.....VALİLİĞİNE
(Ticaret İl Müdürlüğü)

İlgi: 03.03.2015 tarihli ve 67316472-251.04/00006331374 sayılı yazı

İlgi yazınızda özetle, S.S. Kooperatifinin 28.02.2015 tarihli olağan genel kurul toplantısının gündemin 4 üncü maddesinin oylanmasından sonra (ortaklar arasında çıkan kavga ve arbede sonucunda toplantıya devam edilemeyeceğine yönelik divan heyeti, emniyet mensuplarının da görüşü alınmak suretiyle) yönetim kurulu kararında belirtilen 07.03.2015 tarihine (aynı yer ve saatte yapılmak üzere) ertelendiği belirtilmekte ve 07.03.2015 tarihinde yapılması düşünülen toplantıya kadar ortaklar arasında hisse devirlerinin yapıp yapılamayacağı ile gerçekleştirilecek bu toplantının ertelenen toplantının devamı olup olmadığı, devamı olarak değerlendirilmesi halinde 07.03.2015 tarihinde gerçekleştirilecek toplantının 28.02.2015 tarihinde seçilen divan heyetince mi sevk ve idare edileceği ve ertelenen toplantıda sunulan vekaletlerin yapılacak toplantıda dikkate alınmasının gerekip gerekmediği hususlarında bilgi talep edilmektedir.

1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 45 inci maddesinin 2 nci fıkrası ve 88 inci maddelerine binaen Bakanlığımızca hazırlanan Kooperatifi Örnek Anasözleşmesinin “Çağrının şekli” başlıklı ilgili maddesi gereği yeni bir bildirimde gerek kalmaksızın çağrı davetiyesinde tarihi, saati ve yeri açıklanan bir sonraki toplantının icra edilebilmesi ancak ilk toplantıda çoğunluğun sağlanamamış olması ile mümkün bulunduğundan bahse konu kooperatifin gündemin 4 üncü maddesinin oylanmasından sonra ertelendiği toplantıda görüşülemeyen gündem maddelerinin bildirimdeki 07.03.2015 tarihinde gerçekleştirilecek genel kurul toplantısıyla görüşülmesi mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Bu kapsamda, bahse konu toplantının olağan genel kurul toplantısı olması hasebiyle olağan genel kurul toplantılarında görüşülmesi zorunlu gündem maddeleri dikkate alınmak suretiyle çağrıya yetkili organlarca genel kurulun yeniden toplantıya çağırılması gerekmekte olup, bu toplantıda da ertelenen toplantıda ibraz edilen vekaletlerin dikkate alınmaması gerekmektedir.

Öte yandan, kooperatif ortaklarından birden fazla ortaklık payına sahip olanların bu fazla paylarını ortaklık şartlarını taşıyan diğer kişilere devretmeleri ve yönetim kurulunca bu devir işleminin kabul edilerek devir yoluyla ortak olan kişilerin gerçekleştirilecek genel kurul toplantısına çağırılması muvazaalı bir işlem olarak değerlendirildiğinden toplantıya görevlendirilecek Bakanlık temsilcisince bu yönde toplantı tutanağına şerh düşülmesi ve durumun İl Müdürlüğünüzce Ticaret Sicili Müdürlüğüne bildirilmesi uygun olacaktır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

.....
Bakan a.
Genel Müdür V.

T.C.
GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI
Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

Sayı : 96968930-251.03
Konu : Genel kurul toplantısının merkez
dışında yapılması

S.S. YOLCU TAŞIMA KOOPERATİFİNE

.....

İlgi : 19.01.2016 tarihli yazınız.

İlgi yazınızda, mucbir sebeplerden dolayı genel kurul toplantısının İstanbul İlinde yapıлып yapılamayacağı hususunda bilgi talep edilmektedir.

1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 98 inci maddesi yollamasıyla Türk Ticaret Kanununun 409 uncu maddesinin üçüncü fıkrasındaki; “Aksine esas sözleşmede hüküm bulunmadığı takdirde genel kurul, şirket merkezinin bulunduğu yerde toplanır.” hükmüne binaen anasözleşmelerinde merkez dışında genel kurul toplantısı yapılabileceğine yönelik bir düzenlemenin bulunmadığı kooperatiflerin merkez dışında genel kurul toplantısı icrası mümkün bulunmamakta olup, bahse konu hüküm kapsamında anasözleşmelerinde genel kurul toplantısının kooperatif merkezinin bulunduğu yerin dışında (Merkezi .../.... olan kooperatifin İstanbul İlinde genel kurul toplantısı yapabileceği gibi) yapılabileceği yönünde düzenleme bulunan kooperatiflerin ise genel kurul toplantılarını anasözleşmede merkez dışında belirtilen yerleşim yerinde yapmaları mümkün bulunmaktadır. Dolayısıyla, anasözleşmelerinde merkez dışında bir yerde genel kurul toplantısının yapılabileceği yönünde bir düzenlemesi bulunmayan kooperatiflerin merkez dışında bir yerleşim

yerinde genel kurul toplantısı icra edebilmesi için anasözleşmelerinin “Merkez” başlıklı maddesini Bakanlık iznini müteakip genel kurulun onayından geçirerek değiştirmesi gerekmektedir.

Bu kapsamda, bahse konu maddenin incelenmesinden de anlaşılacağı üzere kooperatiflerin anasözleşmelerinde hüküm bulunması durumunda merkezlerinin dışında genel kurul toplantısını icra edebilecekleri açık olup, Kanun koyucu bu hükümle toplantı yerinin tespitinde; kuruluş aşamasında kurucuları, kuruluştan sonraki süreçte ise genel kurulun iradesini yetkili kılmıştır.

Öte yandan, hukukun temel kavramlarından birisi olan mücbir sebep, hukukun hemen hemen bütün dallarında uygulanmakta olup, mücbir sebepler; bir sorumluluğun yerine getirilmesini kısmi olarak veya tamamen geçici veya daimi surette engelleyen, bu niteliğinden ötürü sorumluluğu kaldıran ya da yerine getirilmesini ve vadesini geciktiren veyahut sorumluluğun niteliğini değiştiren, önceden beklenmeyen ve tahmin edilemeyen, beklense ya da tahmin edilse bile engelleyemeyen, dıştan gelen olağanüstü nitelikte bir olay, olgu veya durum olan doğal afetler (deprem, sel, heyelan, kasırga gibi) sosyal patlamalar (büyük çaplı isyan çıkması, genel grev gibi) hastalık, tutukluluk, mevzuat tarafından getirilen yasaklamalar, büyük ekonomik krizler gibi değişik şekillerde ortaya çıkabilmektedir.

Mucbir sebep halinde kişi ile meydana gelen sonuç arasındaki nedensellik bağının kalkması ve iradesi dışında meydana gelen sonuç sebebiyle kişiye yüklenebilecek hiçbir kusurun bulunmadığından söz etmek mümkün olup, **aynı zamanda mucbir sebep bir hakkın kullanılmasına da engel teşkil** edebilir veya hukuktaki sürelerin kaçırılmasına da neden olabilir. İster hukuki sorumluluk isterse hakkın kullanılması bakımından olsun, bütün bu hallerde, mücbir sebep sorumluluğu kaldırıcı, sorumluluğu ileri bir tarihe atıcı sonuçlar doğurabileceği gibi, çeşitli hallerde sürelerin durmasının kabulü, yeni ek süreler tanınması veya başlangıçtaki sürenin hiç işlemediğinin kabulü, eski hale iade gibi hukuki çözümler de üretilebilmektedir.

Bu itibarla, kooperatifin faaliyetinin ve yönetiminin aksamamasına binaen alınması gereken zorunlu kararların varlığı karşısında mücbir sebeplerden ötürü anasözleşmede bulunmasa bile yukarıda zikredilen gerekçeler kapsamında kooperatif genel kurulunun merkez dışında bir yerleşim yerinde (İstanbul İli gibi) toplanmasının mümkün olabileceği, kuruluş aşamasında kurucuların (anasözleşmede yapılacak bu yöndeki düzenlemeyle), sonraki süreçte genel kurulun iradesiyle (anasözleşme değişikliği) genel kurul toplantısının kooperatifin merkezi dışında yapılabilmesi için de bütün ortakların bilgisinin ve rızasının olması gerektiği (ortaklar tarafından bilgi ve rızalarını belgelemek amacıyla genel kurul toplantısının merkez dışındaki bir yerleşim yerinde ‘İstanbul ili’ yapılmasının uygun olduğunu belirten Noter onaylı bildirim yapılmasının) mütalâa edilmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

.....

Bakan a.

Genel Müdür

T.C.
GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI
Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

Sayı : 96968930/251.03
Konu : Genel kurul tutanağının divan başkanınca imzalanmaması

Sayın.....

.....

İlgi: 24.11.2014 tarihli yazınız.

İlgi dilekçenizde, S.S. Kooperatifinin olağanüstü genel kurul toplantısının 16.11.2014 tarihinde Bakanlık Temsilcileri gözetiminde gerçekleştirdiği, anılan genel kurulunda alınan kararların kanun, anasözleşme ve iyi niyet esaslarına uygun olduğu belirtilmekte ve toplantı bitiminde çıkan olumsuzluklar sebebiyle (Divan başkanıyla birlikte yeni yönetimi düşürmek amacıyla çalışmalar yapılması) mevzuata uygun olan ancak Divan Başkanınca imzalanmayan genel kurul tutanağında yer alan tescile tabi hususların tescil ve ilan edilip edilemeyeceği hususunda Bakanlığımız görüşü talep edilmektedir.

Genel kurul toplantı tutanağının imzalanmasına kadar geçen sürede, mevzuatın emrettiği usul ve esasa dair herhangi bir aykırılığın bulunmadığı, ancak tutanağın bir takım gerekçelerle divan başkanı tarafından imzalanmadığı durumlarda, söz konusu genel kurul toplantısının ve bu toplantıda alınan kararların geçersizliğine yönelik kooperatifler mevzuatında bir hüküm bulunmamaktadır.

Ancak, konu ile ilgili 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 45 inci maddesinde genel kurulun sevk ve idaresinin ortaklar veya üst kuruluş temsilcileri arasından seçilen başkan ve üyeler tarafından sağlanacağı hususunun haricinde bir hüküm bulunmamakta olup, bu sebeple anılan Kanunun 98 inci maddesiyle gidilen 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun “Tutanak” başlıklı 422 nci maddesinin 1 inci fıkrasında; “tutanak, pay sahiplerini veya temsilcilerini, bunların sahip oldukları payları, gruplarını, sayılarını, itibari değerlerini, genel kurulda sorulan soruları, verilen cevapları, alınan kararları, her karar için kullanılan olumlu ve olumsuz oyların sayılarını içerir. Tutanak, toplantı başkanlığı ve Bakanlık temsilcisi tarafından imzalanır. Aksi halde geçersizdir.” hükmü yer almaktadır.

Dolayısıyla, bahsi geçen maddeden divan başkanı tarafından imzalanmayan toplantı tutanağının geçersiz sayılacağı anlaşılmaktadır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

.....

Bakan a.
Genel Müdür Yardımcısı

T.C.

SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI
Teşkilatlandırma Genel Müdürlüğü

Sayı : B 14 0 TGM 0 10 00 02/

Konu : Genel Kurulun Toplantıya Çağırılması

Sayın /.....

...../.....

İlgi : 26.11.2008 tarihli dilekçeniz.

İlgi dilekçeniz ve ekinin incelenmesinden; ortağı olduğunuz T.H. S.S. Kooperatifi Yönetim Kuruluna, şahsınız ve 14 ortağın imzasını taşıyan müşterek başvuruyla “kooperatifin olağanüstü genel kurul toplantısına çağırılması” talep edilmesine rağmen bugüne kadar yönetim kurulunca bir işlem yapılmadığı belirtilmekte ve kooperatifin Bakanlığımızca olağanüstü genel kurul toplantısına çağırılması talep edilmektedir.

1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 44. maddesinde, “Dört ortaktan az olmamak kaydıyla ortak sayısının en az onda birinin isteği üzerine Genel Kurul toplantıya çağrılır. Yönetim Kurulu bu isteği en az on gün içinde yerine getirmediği takdirde, istek sahiplerinin müracaatı üzerine veya doğrudan doğruya Ticaret Bakanlığı tarafından, yapı kooperatiflerinde de İmar ve İskan Bakanlığı tarafından Genel Kurul toplantıya çağrılabilir. Çağrılmadığı takdirde istek sahipleri mahalli mahkemeye başvurarak Genel Kurulu bizzat toplantıya çağırma müsaadesi alabilirler.” hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan, kooperatifi örnek anasözleşmesinin “Çağrıya Yetkili Organlar” başlıklı 27. maddesinde ise “Genel kurul, yönetim kurulunca toplantıya çağrılır. Gerekli hallerde denetim kurulu, kooperatifin ortağı bulunduğu üst birlik ve tasfiye memurları genel kurulu toplantıya çağırma yetkisine sahiptirler. Genel kurul yukarıdaki şekilde toplanamadığı takdirde Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca toplantıya çağrılabilir. Ayrıca, 4 ortaktan az olmamak kaydıyla toplam ortak sayısının 1/10’unun isteği halinde, genel kurul 10 gün içinde yönetim kurulu tarafından toplantıya çağrılır. Bu başvurunun, müştereken ve noter tebligatı ile yapılması gerekir. Yönetim kurulunca bu isteğin zamanında yerine getirilmemesi ve sırasıyla denetim kurulu, kooperatifin ortağı bulunduğu üst birlik ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığına aynı şekilde yapılan başvurulardan da bir sonuç alınamaması durumunda, istek sahipleri mahalli mahkemeye başvurarak genel kurulu bizzat toplantıya çağırma izni alabilirler.” denilmektedir.

Buna göre, Kanun ve anasözleşme hükümleri çerçevesinde kooperatif ortaklarınızın en az 1/10’unu oluşturan istek sahiplerince sırasıyla yönetim kurulu, denetim kurulu, varsa bağlı bulunan üst birliğe ve Bakanlığımıza yapılacak müracaatlardan bir sonuç alınamaması halinde ilgili Mahkemeye başvurarak genel

kurulu bizzat toplantıya çağırma izni alınması mümkündür.

Bilgi ve gereğini rica ederim.

.....
Bakan a.

Genel Müdür Yardımcısı

T.C.
GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI
Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

Sayı : 96968930-251.99
Konu : Gerçek kişi tacirin kooperatife ortaklığı,
kişinin aynı amaçlı ikinci bir kooperatife
ortak olması.

..... VALİLİĞİNE
(Ticaret İl Müdürlüğü)

İlgi : 12.02.2016 tarihli ve 60172907-251.99/00013823728 sayılı yazınız.

İlgi yazınızda, gerçek kişi tacirlerin (Ticaret Odasına kayıtlı) motorlu taşıyıcılar kooperatifine ortak olup olamayacağı ile tasfiye halindeki motorlu taşıyıcılar kooperatifi ortağının, bu kooperatifle aynı amaca sahip aktif durumdaki bir başka motorlu taşıyıcılar kooperatifine ortak olup olamayacağı hususunda bilgi talep edilmektedir.

Bakanlığımızca kuruluşuna izin verilen Sınırlı Sorumlu Kooperatifinin kurucu ortağı ticaret odasına kayıtlı gerçek kişi tacir olup, bu kapsamda başvuruların Bakanlığımızca hazırlanan motorlu taşıyıcılar kooperatifi örnek anasözleşmesinin 10 uncu maddesindeki diğer şartlarla birlikte maddenin 1 inci fıkrasının üçüncü bendi gereği taşıma komisyonculuğu yapmadığının tespit edilmesine dikkat edilmesi gerekmektedir.

Öte yandan, ortaklığa kabul yönetim kurulu kararı ile gerçekleştiğinden ortaklık şartlarını taşıyan kişilerin yönetim kurulunca ortaklığa kabul edilmesinin zorunluluğu bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, anasözleşme hükmüne aykırı olarak tasfiye halinde bulunan motorlu taşıyıcılar kooperatifi ortaklarının aktif durumdaki aynı amaçlı bir başka motorlu taşıyıcılar kooperatifine ortak olmasının, örnek anasözleşmeye göre uygun olmadığı mütalâa edilmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

.....
Bakan a.
Daire Başkanı

T.C.
GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI
Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

Sayı : 96968930-251.04

Konu : Görev süresi biten temsilcinin
üstbirliğin yönetim kurulu üyeliğine
seçilmesi

KOCAELİ VALİLİĞİNE
(Ticaret İl Müdürlüğü)

İlgi : 28.07.2016 tarihli ve 22165992-251.04/00017657610 sayılı yazınız.

İlgi yazınızda, üst birlik ortağı kooperatiflerden bazılarının seçtikleri üst birlik temsilcilerinin genel kurullarında belirlenen görev süreleri bitmesine rağmen ortağı oldukları birliğin olağan genel kurul toplantılarında yönetim kurulu üyeliklerine seçildikleri belirtilmekte ve konu hakkında Müdürlüğünüzce yapılacak bir işlemin bulunup bulunmadığı hakkında bilgi talep edilmektedir.

1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 42/5’nci maddesinde, “Kanun veya Anasözleşme ile genel kurula tanınmış olan konular hakkında karar verme” yetkisinin genel kurulun devir ve terk edemeyeceği yetkiler arasında olduğu hükme bağlanmış olup, bu hüküm doğrultusunda Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi Örnek Anasözleşmesinin 23/6’nci maddesinde; “Üst kuruluşa girme kararı vermek ve bu kuruluşta görevlendirilecek temsilcileri seçmek” yetkisinin genel kurula ait olduğu belirtilmiştir.

Bu kapsamda, kooperatifler mevzuatı gereği, kooperatiflerin ortağı oldukları birliklerde kendilerini temsil ettirmek ve genel kurul toplantılarına katılmak üzere icra edecekleri genel kurul toplantılarında birlik temsilcisi seçmeleri, seçilen temsilcilerin değiştirilmek istenmesi veyahut görev sürelerinin bitmesi durumunda görev süreleri belirtilmek suretiyle yeniden temsilci seçmeleri, ortak olunan birliğin ise ortaklarının (kooperatiflerin) seçtikleri temsilciler ile bu temsilcilerin görev sürelerini dikkate alarak birlik organlarını teşekkül ettirmeleri gerekmektedir.

Bu itibarla, telafisi güç ve imkansız zararlara meydan vermemek üzere 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 86 ncı maddesi kapsamında; görev süreleri biten üst birlik temsilcilerinin görev sürelerinin uzatılması veyahut yerlerine yenilerinin seçilmesi için kooperatiflere ve ilgi yazımız kapsamında birliklere bildirimde bulunulması uygun olacaktır.

Bilgi ve gereğini rica ederim.

.....
Bakan a.
Daire Başkanı

T.C.
GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI
Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

Sayı : 96968930/251.04
Konu : Görev süresi biten yöneticilerin
ortalık devir işlemleri yapmaları.

..... VALİLİĞİNE
(Ticaret İl Müdürlüğü)

İlgi: 22.05.2014 tarihli ve 626.00000593341 sayılı yazı

İlgi yazınızda, görev süresi biten yönetim kurulunca ortaklık devir işlemlerinin yapıp yapılamayacağı ile ortaklık payını devralan kişilerin genel kurul toplantısına katılıp katılamayacağı hususlarında bilgi verilmesi talep edilmektedir.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 22.04.1992 günlü Esas 6350, Karar 5539 sayılı kararında özetle; süresi biten yönetim kurulu üyelerinin kooperatifin düzenli çalışmasını sağlamak için genel kurulu toplantıya çağırmasının yasaya uygun olduğu hükme bağlanmış olup, ayrıca bazı kararlarında da kooperatif işlerinin aksamaması için rutin faaliyetleri yürütebilecekleri belirtilmiştir.

Bilindiği üzere, yönetim kurulu üyelerinin görev, yetki ve sorumlulukları görev süreleriyle sınırlı olup, yukarıda zikredilen kararlardan da anlaşılabacağı üzere görev süresi sona ermiş olan yönetim kurulu üyelerinin, kooperatifi bağlayan ve taahhüt altına sokan işlemlerde bulunamayacağı, ancak **rutin işlemleri** (genel kurulun toplantıya çağırılması, genel kurul tutanağının tescil ve ilan işlemleri, SSK prami, kira, personel ücreti, elektrik-su bedeli ödemeleri gibi) yapabileceği değerlendirilmektedir.

Ancak, Bakanlığımızca hazırlanan Kooperatifi Örnek Anasözleşmesinin “Ortaklığın Devri” başlıklı 17 nci maddesinin birinci fıkrasındaki “Ortaklık, yazılı olarak yönetim kuruluna bildirilmek suretiyle 10. maddedeki ortaklık şartlarını taşıyan kişilere devredilebilir. Yönetim kurulu, bu şekilde ortaklığı devralan kişiyi ortaklığa kabulden kaçınamaz.” hüküm ile 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 14’üncü maddesinin son fıkrasındaki “Ortaklık devredilebilir. Yönetim kurulu, ortaklığı devralan kişinin ortaklık niteliklerini taşıması halinde, bu kişiyi ortaklığa kabul eder.” hüküm kapsamında Kanunun 8’inci maddesinin 2’nci fıkrası gereği yönetim kurulu, ortaklar ile ortak olmak için müracaat edenlerin anasözleşmede gösterilen ortaklık

şartlarını taşıyıp taşımadıklarını araştırmak zorunda olup, aksine hareket edenler hakkında Kanunun Ek:2/2 nci maddesi kapsamında cezai yaptırım öngörülmüştür.

Bu kapsamda, her ne kadar devralan kişinin ortaklık şartlarını taşıması halinde yönetim kurulunca ortaklık devir işleminin yapılması zorunlu olsa da söz konusu zorunluluğun görev süresi devam eden yönetim kuruluna hasredilemeyeceği, zira görev süresi sona eren yönetim kurulunun ortaklık devir işlemine yönelik olarak devralan kişinin ortaklık şartlarını taşıyıp taşımadığını araştırmak ve akabinde yönetim kurulu kararı almak gibi bir sorumluluğunun ve ayrıca yetkisinin bulunmadığı mütalâa edildiğinden devir işleminin yeni seçilecek yönetim kurulunca gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Öte yandan, yetkisi olmamasına rağmen böyle bir devir işleminin yönetim kurulunca karara bağlanması akabinde ortaklık payını devralan kişinin kooperatif ortağı olarak addedilmesi gerekeceğinden bu kişilerin genel kurula katılmasıyla birlikte diğer ortakların sahip oldukları haklara sahip olacakları ve diğer ortakların ifayla yükümlü oldukları vecibeleri de ifayla yükümlü bulundukları açıktır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

.....

Bakan a.

Daire Başkanı

T.C.
GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI
Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

Sayı : 96968930/251.04
Konu : Gündemde olmayan hususların
toplantı tutanağına eklenmesi.

Sayın

.....

İlgi : 28.08.2015 tarihli ve 0 sayılı yazı.

İlgi dilekçenizde, S.S.Kooperatifinin 08.02.2015 tarihinde yapılan genel kurul toplantısında gündemde olmayan maddelerin sonradan genel kurul toplantı tutanağına eklenmiş olduğundan bahisle yapılan genel kurul toplantısının iptal edilmesi istenilmektedir.

1163 sayılı Kooperatifler Kanunun 46 ncı maddesi ileKooperatifi Örnek Anasözleşmesinin 31 inci maddesinin son fıkrasında “Gündemde olmayan hususlar görüşülemez. Ancak, kooperatife kayıtlı ortakların en az 1/10’nun gündem maddelerinin görüşülmesine

geçilmeden önce yazılı teklifte bulunmaları halinde, hesap tetkik komisyonunun seçilmesi, bilanço incelemesinin ve ibranın geriye bırakılması, çıkan veya çıkarılan ortaklar hakkında karar alınması, genel kurulun yeni bir toplantıya çağırılması ve kanun, anasözleşme ve iyi niyet esasları ile genel kurul kararlarına aykırı olduğu ileri sürülen yönetim kurulu kararlarının iptali, yönetim kurulu üyeleri ile denetçilerin azli ve yerlerine yenilerinin seçilmesi ile ilgili hususlar, genel kurula katılanların yarıdan bir fazlasının kabulü ile gündeme alınır.” denilmektedir.

Diğer taraftan, toplantıdan önce gündeme madde ilave ettirilmek istenilmesi halinde, 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu’nun 46 ncı maddesinin 2 nci fıkrasında belirtilen koşullar dahilinde, kooperatifle ilgili her türlü hususun gündeme alınması; toplantı sırasında gündeme madde ilave edilmek istenilmesi halinde ise, ancak Kanunun 46 ncı maddesinin 3 üncü fıkrasında belirtilen hususların ilave edilmesi mümkündür.

Öte yandan, Bakanlığımızca 1163 sayılı Kooperatifler Kanununa tabi kooperatif ve üst kuruluşlarının kuruluş, işleyiş ve denetimlerine ilişkin işlemler yürütülmekte ve bu kapsamda kooperatif amaçlarını gerçekleştirmek üzere seçilmiş bulunan organlarda görev yapan üyeler hakkındaki somut bilgi ve belgelere dayalı iddialar incelenebilmektedir.

Bu itibarla, Kooperatifler Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen şartların varlığı halinde, Kanun, anasözleşme ve iyi niyet kurallarına aykırı olduğu düşünülen genel kurul kararlarının iptali için toplantıyı kovalayan günden itibaren 1 ay içerisinde kooperatif merkezinin bulunduğu yerdeki mahkemeye iptal davası açılması imkan dahilindedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

.....

Bakan a.
Daire Başkanı

T.C.
GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI
Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

Sayı : 96968930/251.04
Konu : Hesap tetkik komisyonu.

DAĞITIM

İlgi yazınızda, hesap tetkik komisyonunca yapılacak incelemenin usul ve esasları hakkında bilgi talep edilmektedir.

1163 sayılı Kooperatifler Kanununda ve örnek anasözleşmede genel kurulca seçilen hesap tetkik komisyonunun çalışma usul ve esaslarına dair bir hüküm bulunmamaktadır.

Öte yandan, Denetim kurulu üyelerinin çalışma esasları Kanunun 66 ncı maddesinin birinci fıkrasında belirtilmiş olup, yine aynı maddenin ikinci fıkrasında da söz konusu incelemenin

yapılabilmesi için yöneticilerin defter ve belgeleri denetçilere vermeleri gerektiği hükme bağlanmış ve aksine hareket eden yönetim kurulu üyeleri için de cezai yaptırım öngörülmüştür.

Bu kapsamda, yöneticilerin kooperatife ait defter ve belgeleri genel kurul tarafından seçilen hesap tetkik komisyonu üyelerine verme yükümlülüğü, söz konusu defter ve belgelerin kooperatif merkezinde veya kooperatif merkezinin inceleme yapılmasına uygun olmaması halinde, inceleme yapılmasının uygun olduğu bir yerde hesap tetkik komisyonu üyelerinin incelemelerine hazır bulundurmakla yerine getirilmiş olacağı, hesap tetkik komisyonu üyelerinin incelemelerini esas itibariyle kooperatif merkezinde yapmalarının uygun olacağı mütalâa edilmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

.....

Bakan a.
Daire Başkanı

T.C.
GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI
Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

Sayı : 96968930-251.04
Konu : Huzur hakkının asgari ücret
olarak belirlenmesi

Sayın

.....

İlgi : 15.03.2016 tarihli 45808 başvuru sayılı dilekçesi

İlgi dilekçenizde, yönetim ve denetim kurulu üyelerine verilecek huzur haklarının asgari ücret ya da döviz olarak belirlenmesinin ortakları zarara uğratacağı belirtilmekte böyle bir durumun uygulanmasının engellenmesine yönelik bir mevzuat bulunup bulunmadığı hususunda bilgi talep edilmektedir.

1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 56 ncı maddesinin 6 ncı fıkrasında; “Yönetim Kurulu üyelerine genel kurulca belirlenen aylık ücret, huzur hakkı, risturn ve yolluk dışında hiçbir ad altında başkaca ödeme yapılamaz” hükmü öngörülmüştür.

Bakanlığımızca hazırlanan Örnek Anasözleşmelerin 23 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının 3 üncü bendinde de; “Yönetim ve denetim kurulu üyelerine verilecek aylık ücret, huzur hakkı ve yolluk miktarı ile bütçeyi görüşerek karara bağlamak” yetkisi genel kurula verilmiştir.

Örnek anasözleşmelerin 49 uncu maddesinde ise; “Yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile murahhas üyelere bu sıfatla yapacakları hizmet için aylık ücret veya katılacakları her toplantı için

bir huzur hakkı ve yapacakları görev seyahatleri için yolluk ödenir. **Ödemenin miktar ve şekli genel kurulca kararlaştırılır.** Yönetim kurulu üyelerine genel kurulca kararlaştırılan yukarıdaki nev'i ve miktarların dışında hiçbir ödeme yapılamaz." denilmektedir.

Öte yandan, kooperatif ve üst kuruluşlarının gerçekleştirileceği olağan genel kurul toplantısında; önceki hesap dönemine ilişkin gelir ve giderlerin ibrası ile yeni hesap dönemine ilişkin giderlerin tahmini olarak tespiti ve bu giderlerin nasıl ödeneceğinin (ortak aidatı ve sair) tahmini olarak belirlenmesi ile giderlerin (yönetim ve denetim kurulu üyelerine verilecek ücret, huzur hakkı, yolluk gibi) tek tek kalemler halinde belirtilerek genel kurulun bilgisine sunulması gerekmekte olup, gelir veyahut giderin ölçülebilir ve hesaplanabilir olması gerekmektedir.

Bu kapsamda, asgari ücretin usul ve esasları (hangi tarihler arasında geçerli olduğu, net ve brüt miktarı) açık olduğundan tahmini bütçede yer alması koşuluyla (asgari ücretin brüt ya da net miktarı) yönetim veyahut denetim kurulu üyelerine asgari ücret (ölçülebilir, hesaplanabilir) şeklinde bir huzur hakkının verilmesinin mevzuata uygun olacağı mütalâa edilmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

.....

Bakan a.
Daire Başkanı

T.C.
GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI
Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

Sayı : 96968930-251.05[KGM-34/2835]

Konu : Adresine Ulaşılamayanların
Ortaklıktan Çıkarılması

S.S. TÜKETİM KOOPERATİFİNE
...../.....

İlgi: 28.07.2017 tarihli yazınız.

İlgi yazınızda, uzun zamandır genel kurul toplantılarına katılmayan ortaklarla irtibata geçilmesine yönelik gerekli mercilere başvurulmasına rağmen bu kişilerin adres ve kimlik bilgilerine ulaşamadığı ve vefat eden ortakların varislerinin ortak olmak istemedikleri belirtilmekte ve genel kurulca bahsi geçen ortaklar hakkında yönetim kuruluna "ortalıktan çıkarma yetkisi" verildiğinden bahisle konu hakkında yapılması gerekli iş ve işlemler hakkında bilgi talep edilmektedir.

1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 18 inci maddesi hükmü kapsamında yönetim kurulunca alınacak kararların pay sahiplerine bildiriminde, pay sahiplerinin kooperatife bildirdiği adresin esas alınacağı açıktır.

25.01.2012 tarihli ve 28184 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tebligat Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik'in "Bilinen adreste tebligat" başlıklı 16 ncı maddesinde; "(1)

Tebliğat, öncelikle tebliğ yapılacak şahsın bilinen en son adresinde yapılır. Bilinen en son adresin tespitinde, tebliğ isteyen beyanı, muhatabın veya diğer ilgililerin bildirimleri ya da mevcut belgeler esas alınır. (2) Bilinen en son adresin tebligata elverişli olmadığına anlaşılması veya tebligat yapılamaması hâlinde, muhatabın adres kayıt sisteminde bulunan yerleşim yeri adresi bilinen en son adresi olarak kabul edilir ve tebligat buraya yapılır. Ayrıca başkaca adres araştırması yapılmaz. 79 uncu maddenin ikinci fıkrasına göre renkli bastırılan tebligat zarfında, adresin muhatabın adres kayıt sistemindeki yerleşim yeri adresi olduğu belirtilerek bu adrese tebligat yapılacağına dair meşruhata yer verilir." hükümleri öngörülmüştür.

Öte yandan, tebligat yapılamayan kişilere yönelik olarak vatandaşlık numarası (T.C. No) bulunanların Merkezi Nüfus Veri Tabanı (MERNİS) kayıtlarında yer alan güncel adreslerine ulaşılarak karşılaştırma yapılması, vatandaşlık numarası mevcut bulunmayan kişilerin kimlik bilgilerin yer aldığı toplu bir liste ile il/ilçe nüfus ve vatandaşlık müdürlüklerinden güncel adreslerinin talep edilmesi uygun olacaktır.

Bu kapsamda, kişileri ortaklıktan çıkarma işlemlerinin anasözleşmenizin ilgili maddesindeki usul ve esaslara uygun yürütülmesi gerekmekte olup, kişinin adresine ulaşılamamasından veyahut genel kurul toplantısına katılmamasından dolayı ortaklıktan çıkarılması mevzuata aykırılık teşkil edecektir.

Diğer taraftan, Kooperatifler Kanununun 14 üncü maddesinde "Ortağın ölümü ile ortaklık sıfatı sona erer. Anasözleşmede gösterilecek şartlarla, ölen ortağın mirasçılarının kooperatifte ortak olarak kalmaları sağlanabilir." hükmü öngörülmüş olup; Bakanlığımızca hazırlanan Tüketim Kooperatifi Örnek Anasözleşmenin "Ölen Ortağın Durumu" başlıklı 16 ncı maddesinde de "Ölen ortağın kanuni mirasçılarının üç ay içinde 10'uncu maddedeki ortaklık şartlarını taşıyan bir temsilci tayin ederek kooperatife bildirmeleri halinde ortaklık hak ve yükümlülükleri kanuni mirasçıları lehine devam eder. Mirasçıların temsilci tayin etmemeleri veya ortaklığa devam etmek istememeleri halinde ölen ortağın alacak ve borçları 15'inci madde hükümlerine göre tasfiye edilir." denilmektedir.

Mirasçıların temsilci tayin etmeleri ile ilgili olarak Kooperatifler Kanunu ve örnek anasözleşmede herhangi bir şekil şartı bulunmamakla birlikte, söz konusu temsilci tayininin, anasözleşmenin 16 ncı maddesine göre kooperatife bildirilmesi yeterli görülmektedir. Kooperatife yapılacak bildirim sonucunda, ölen ortağın tüm hak ve yükümlülükleri, kanuni mirasçılara geçecek ve bu hak ve yükümlülükler kanuni mirasçılar tarafından tayin edilmiş olan temsilci aracılığı ile kullanılacaktır.

Konuya ilişkin olarak Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 05.12.2001 tarih ve Esas 11-1060, Karar 1114 sayılı kararında ise özetle; "ölen ortağın mirasçılarının ortaklığa devam edip etmeyecekleri konusunda uyarılmadan veya mirasçıların kendiliklerinden harekete geçmedikleri için ortaklık sıfatının düştüğü kabul edilemez." denilmekte olup, dolayısıyla yönetim kurulunca öncelikle, ölen ortağın mirasçılarına, kooperatife ortaklığa devam edip etmeyecekleri hususunun bildirilmesi; kişilerin ortaklığa devam etmeyeceklerinin anlaşılması halinde ise ölen ortağın alacak ve borçlarının anasözleşmenizin ilgili maddesi hükümlerine göre tasfiye edilmesi gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

.....

Bakan a.
Genel Müdür Yardımcısı V.